

ISSN 1407-9021

Preiļos izsniegtas pirmās jaunā parauga pases

PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA
BĒRNU LITERĀTŪRAS
NODAĻA

● 23. novembrī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Preiļu rajona nodaļas vadītājs Ilmārs Vaikulis (no kreisās) un viņa vietniece Valentīna Cakule pirmo jaunā parauga pasi, uz kuras bordo krāsas vāciņa līdzās zeltainiem vārdiem «Latvijas Republika» greznojas arī uzraksts «Eiropas Savienība», kā arī nelielu piemiņas velti pasniedza līvānietei, zvērinātai notārei Guntai Daugavietei. Viņas iepriekšējā pase bijusi nederīga ceļošanai, bet, tā kā nākamajā gadā kopā ar bērnu folkloras kopu «Ceiruleits» paredzēts tāls ceļojums uz Brazīliju, jaunās pases saņemšana nav bijusi atliekama. Foto: A.Dzerkalis

Tieši pirms nedēļas, 20. novembrī, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) nodaļās sākās dokumentu pieņemšana jaunā parauga pasu saņemšanai. Kā pirmā PMLP Preiļu rajona nodaļā dokumentus iesniedza un jau 23. novembrī pasi saņēma līvāniete, zvērināta notāre Gunta Daugaviete.

PMLP preses un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Diāna Bogdanova «Novadnieku» informē, ka iedzīvotāji, kuriem nepieciešama jauna pase, atšķirībā no iepriekšējās kārtības, var doties uz jebkuru Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes nodaļu neatkarīgi no deklarētās dzīvesvietas. Arī Preiļos jau iegriezušies klienti ne tikai no mūsu rajona, bet arī no kaimiņu pašvaldībām. Nodaļas vadītāja vietniece Valentīna Cakule stāsta, ka pirmo triju dienu laikā pieteikumu jaunās pases saņemšanai iesnieguši 90 klienti, kas ir nedaudz vairāk nekā parasti. Kopumā jau pirmajā dienā PMLP noformēti aptuveni 1700 pieteikumi, kas ir par 700 vairāk kā parasti. Daugavpili, Rīgā un citās lielākajās Latvijas pilsētās pat veidojušās rindas. PMLP

aicina nesteigties saņemt jauno pasi, jo patlaban tas jādara tikai tiem, kuru iepriekšējā pase kļuvusi nederīga lietošanai, pasei beidzies derīguma termiņš, kā arī tiem, kuriem jāsaņem pirmā pase.

Jaunā parauga pasēs ir iestrādāta bezkontakta mikroshēma, kurā tiek iekļauta informācija par personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, pases derīguma termiņu, kā arī informācija par personas biometriju – sejas fotoattēls un, sākot ar 2008. gada 1. jūliju, labās un kreisās rokas rādītājpirkstu nospiedumu attēli. Pases mikroshēmā saglabātie dati tiks izmantoti tikai dokumentu autentiskuma un personas identitātes pārbaudei. Mikroshēma tiek iekļauta visu veidu pasēs.

Visvairāk dokumenta dizains mainījies pilsoņa pasei. Tās vāciņa krāsa ir bordo, un papildus vārdiem «Latvijas Republika», «Pase» un Valsts ģerbonim ir vārdi «Eiropas Savienība», kā arī elektroniskās pases simbols.

Kā jau minēts iepriekš, pieteikties un saņemt jaunā parauga pasi var jebkurā PMLP teritoriālajā nodaļā neatkarīgi no deklarētās dzīvesvietas, kā arī, personai atrodoties ārvalstīs, Latvijas Repub-

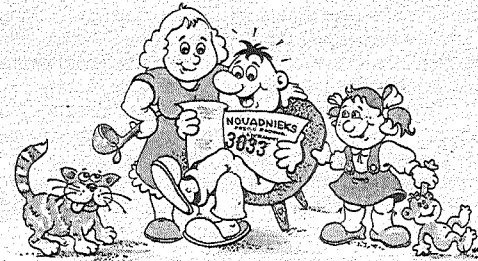
likas konsulārajā vai diplomātiskajā pārstāvniecībā. Piesakoties pases saņemšanai, vairs nevajag iesniegt fotokartītes. Pases noformēšanai nepieciešamā fotogrāfija tiek uzņemta pases pieteikuma noformēšanas laikā. Tas gan neattiecas uz bērniem līdz piecu gadu vecumam, personām, kuras veselības stāvokļa dēļ dokumentus iesniedz savā uzturēšanās vietā, kā arī personām, kuras atrodas brīvības atņemšanas iestādēs. Pases pieteikuma noformēšanas brīdī, kā arī pirms pases saņemšanas persona var iepazīties ar pases pieteikumā, pases vizuālajā daļā un mikroshēmā iekļauto informāciju, lai pārliecinātos par tās pareizību.

Pasu turētājiem nākotnē tiks atviegnota robežšķērsošana, jo tiks izmantotas automatiskās dokumentu pārbaudes sistēmas. Bez tam pasu un biometrijas datu ieviešana ir viens no priekšnoteikumiem bezvīzu režīmam ar Amerikas Savienotajām Valstīm. Tādā veidā tiek samazināti riski, kas saistīti ar dokumentu viltošanu, nelegālo migrāciju un ar identitātes zādībām saistītiem noziegumiem.

Turpinājums 2. lappusē.

Vējš atmodina jūru,
laikraksts – dienu!

«NOVADNIEKU»
nākamajam gadam
jau var abonēt

K.Anspaka zīm.

«Latvijas Pasta» nodaļās sākusies preses izdevumu abonēšana arī 2008. gadam. Laikrakstu «NOVADNIEKS» var abonēt, atverot mājas lapas www.novadnieks.lv sadaļu «Abonēšana», ienākot redakcijā personīgi vai piezvanot pa tālruni 53 07057. Tas ir ērts laikraksta abonēšanas veids gan juridiskām, gan fiziskām personām – nebūs jāstāv rindā pasta nodaļā, jāaizpilda kvītiņa, pensionāriem piedāvājam atlikto maksājumu.

◆ Pirmajiem 20 abonētājiem (fiziskās personas), abonējot «NOVADNIEKU» redakcijā uz visu gadu, būs jāmaksā tikai par 11 mēnešiem, decembrī avīzi jūs saņemsiet PAR BRĪVU.

◆ Ja abonēsiet «NOVADNIEKU» uz visu gadu (fiziskās personas), varēsiet ievietot 4 privātsludinājumus bez maksas, ja uz 6 mēnešiem – 2 privātsludinājumus, bet, ja «NOVADNIEKS» ir abonēts trim mēnešiem, – 1 privātsludinājums tiek bez maksas publicēts laikrakstā jums vēlamā laikā.

◆ Netrūks vērtīgu balvu abonētu loterijā visa 2008. gada garumā.

◆ KATRS «NOVADNIEKA» abonents saņems dāvanā sienas pārliekamo kalendāru «Silajāņu keramikas vecmeistars Polikarps Čerņavskis un Preiļu keramiķu kopa» 2008. gadam.

Jaunās abonēšanas cenas var skatīt tabulā. Ja ir neskaidrības vai jautājumi, lūdz, zvaniet uz redakciju pa tālruni 53 07056.

Abonēšanas periods	1 mēn.	3 mēn.	6 mēn.	12 mēn.
Privārpersonām	2,80	8,40	16,80	33,60
Juridiskām personām	4,00	12,00	24,00	48,00

* Ārpus rajona fiziskām un juridiskām personām «NOVADNIEKA» abonēšanas cenas norādītas «Abonēšanas katalogā».

Visu, kas cilvēkam
pieder, rada viņš pats,
INFORMĀCIJU
viņš iegūst.

DĀVANA «NOVADNIEKA»
2008. GADA ABONENTIEM —
SIENAS PĀRLIEKAMĀIS
KALENDĀRS

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Valdībai būs jārespektē ST spriedums robežlīguma lietā

Satversmes tiesas (ST) priekšsēdētājs Gunārs Kūtris uzsver, ka valdībai būs jārespektē Satversmes tiesas spriedums Latvijas un Krievijas robežlīguma lietā, un gadījumā, ja līgums tiks atzīts par neatbilstošu Satversmei, tā ratifikācijas process tiks pārtraukts. Kūtris pirmdien intervijā Latvijas Radio uzsvēra, ka gaidāmais spriedums var būt divos virzienos – ja līgums neatbilst Satversmei, tad robežlīguma ratifikācija tālāk nevar notikt. ST spriedums ir obligāts Latvijas valsts amatpersonām, un, ja amatpersonas izteikušas, ka ST spriedums viņus neinteresē un viņi tikai darīs savu darbu, šādi izteikumi ir nepamatoti un šādas personas būtu saucamas pie atbildības, «ja viņi tā arī domā, kā runā». Savukārt, ja līgums tiek atzīts par neatbilstošu Satversmei, tad notiek ratifikācijas procedūra, valstis apmainās ar ratifikācijas rakstiem un robežlīgums stāties spēkā. Iepriekš gan premjers Aigars Kalvītis, gan bijušais ārlietu ministrs Artis Pabriks pauda, ka Latvijai nav nepieciešams gaidīt ST spriedumu, lai noslēgtu Latvijas un Krievijas robežlīguma ratifikācijas procesu, apmainoties ar ratifikācijas rakstiem. Lai noslēgtu Latvijas un Krievijas robežlīguma ratifikācijas apmaiņas procesu, abām līgumu parakstījušām pusēm vēl jāapmainās ar ratifikācijas grāmatām. ST spriedums gaidāms līdz 30. novembrim, un ST likumā nav paredzēta iespēja šo termiņu pagarināt.

Viss maksā naudu. Arī patriotisms. Tautas sapulcei Doma laukumā saziedoti 26 000 latu

Gandrīz 200 ziedotāju, no kuriem tikai septiņi ir juridiskas personas, ir saziņojuši vairāk nekā 26 000 latu, lai segtu izdevumus 3. novembra Doma laukumā notikušās Tautas sapulces nodrošināšanai, informē «Diena». Lielu nenaudisku ieguldījumu devusi Jura Podnieka studija, nodrošinot Tautas sapulci ar videonoformējumu, kura tirgus vērtība būtu mērāma tūkstošos latu. Neviens naudas ziedojums nepārsniedza 4000 latu, t.i. 15% no kopējās ziedotās naudas summas. Vairāk nekā pusi no Tautas sapulces atbalstam savāktajiem 26 282,79 latiem veido ziedojumi, kas ir 1000 lati vai mazāki, un šādus ziedojumus veica 190 ziedotāji. Ar ziedojumiem līdz 10 latiem šo pasākumu atbalstīja 72 ziedotāji, no 15 līdz 20 latiem — 33 ziedotāji un no 25 līdz 50 latiem — 46 ziedotāji. Ar ziedojumiem tika segti izdevumi skatuvei tās aprikojumam — apskaņošanai un gaismām, videoekrāniem un iekārtām, pārvietojamām tualetēm, pasākuma apsardzei, kārtības nodrošināšanai, Doma laukuma sakopšana, pasākuma dalībnieku civiltiesiskajai apdrošināšanai, autostāvvietām autobusiem, ar pasākuma saistītajam transportam, sakariem, mediķu dežūrām, trokšņu līmeņa mērīšanai pie Doma. Arnolds Kristis Plaudēns-Plaudis ziedoja 4000 latu, SIA «Komunikāciju vadība un konsultācijas» ziedoja 3500 latu, Alberts Krūmiņš ziedoja 2000 latu, Ēriks Škapars — 2000 latu, Aldis Gobzems ziedoja 1500 latu. Ziedotāju vidū ir arī JL premjera amata kandidāts Valdis Dombrovskis, kurš ziedoja pasākumam 100 latu, apvienības TB/LNNK pārstāvis Girts Valdis Kristovskis — 200 latu, Baiba Rubesa 100 latu.

Saeimas deputāti pretēji likumam aizvien par palīgiem izmanto radniekus

Vairāki Saeimas deputāti pretēji likumam aizvien par palīgiem izmanto savus radniekus. Saeimas komisija ar sodīšanu kavējas, savukārt Jakova Pliņera (PCTVL) gadījumā jau iestājies noilgums, pirmdien vēsta laikraksts «Diena». Kopumā oktobrī KNAB Saeimas komisijai nosūtīja lūgumu ļaut administratīvi sodīt septiņus deputātus par interešu konflikta novēršanas pārkāpumiem: Augustu Briģmani (ZZS), Staņislavu Šķesteri (ZZS), Visvaldi Lāci (ZZS), Anatoliju Mackēviču (LPP/LC), Dzintaru Rasnaču (TB/LNNK), Imantu Kalniņu (TB/LNNK) un Jakovu Pliņeru. Izņemot jau minēto J.Pliņeru, pārējo deputātu gadījumos noilgums nedraud, jo viņu radnieki joprojām strādā par palīgiem.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 53-07056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

53-07058, 53-07059 (žurnālistiem). Fakss 53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

Preiļos izsniegtas pirmās jaunā parauga pases

Sākums 1. lappusē.

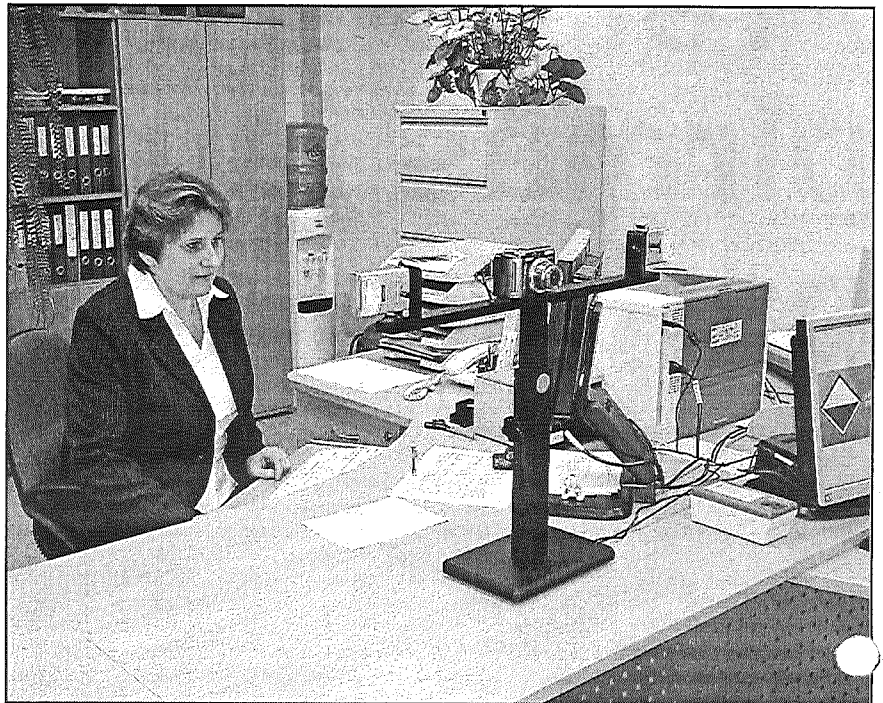
UZMANĪBU!

Pilsoņu pases, kas izsniegtas no 2002. gada 1. jūlija, kā arī visas nepilsoņu pases ir derīgas līdz to derīguma termiņa beigām gan ceļošanai, gan dzīvošanai Latvijā.

Pilsoņu pases, kas izsniegtas līdz 2002. gada 30. jūnijam, sākot ar 2008. gada 1. jūliju nebūs derīgas vienīgi ceļošanai, jo to drošības prasības neatbilst starptautiskajiem standartiem. Tās būs lietojamas kā personu apliecinoši dokumenti Latvijas teritorijā.

L.Kirillova

● Formējot pieteikumu jaunā parauga pases saņemšanai, vairs nav jāņem līdz fotokartīņai. Sejas fotoattēls top uz vietas. PMLP Preiļu rajona nodaļas vecākā eksperte Anita Kurme ieteic neuztraukties par foto kvalitāti, jo klients var izvēlēties labāko no trim piedāvātajiem digitālajiem kadriem.

Putraimus trūcīgajiem dalīs arī nākamgad

Zemkopības ministrija (ZM) ir izstrādājusi grozījumus Ministru kabineta noteikumu projektā «Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām», ko 22. novembrī izsludināja valsts sekretāru sanāksmē, «Novadnieku» informē Elina Olante, ZM preses

un sabiedrisko attiecību nodaļas pārvaldes vecākā referente. Grozījumi normatīvajā aktā paredz, ka arī 2008. gadā vistrūcīgākajām personām tiks dalīti putraimi. Katra persona varēs saņemt vienu kilogramu putraimu mēnesī.

Ministru kabineta noteikumu projektā paredzēto normu izpildi nodrošinās Lauku atbalsta dienests esošo funkciju ietvaros. Putraimi nākamgad tiks iz-

dalīti tāpat kā šogad – caur labdarības organizācijām. Bez tam 2008. gadā programmā piedalīsies biedrība «Latvijas Sarkanais Krusts», un līdz ar to programmas realizācija notiks plašāk nekā iepriekš, jo organizācijas filiāles atrodas lielākajā daļā Latvijas rajonu.

Noteikumi stāties spēkā pēc to akceptēšanas valdībā un publicēšanas laikrakstā «Latvijas Vēstnesis».

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Pirms būvēt māju, jāizpēta grunts

JAUTĀJUMS. Gribam būvēt māju. Kā lai pārliecināties, ka izvēlēta vieta laba? Ne mazums dzirdēts, ka, tiklīdz sāk rakt pamatus, rodas visādas ķibeles ar augstu gruntsūdens līmeni un tā tālāk.

Pirms pamatu likšanas vienmēr vērts izpētīt grunts sastāvu, lai varētu izstrādāt visveiksmīgāko risinājumu, sadalot ēkas slodzi uz virsmu un nodrošinot tās ilglaicīgu stabilitāti.

Ir vairākas metodes, kā pēta grunts sastāvu, — veic skatrakumus, rokas urbumus un mehāniskos urbumus, zondējumus, lieliem objektiem izmanto ģeofizikālos paņēmienus, piemēram, grunts elektrības vadītspējas mērījumus.

Par būvniecībai labu grūti uzskata vidējas un rupjas frakcijas smilti, ja gruntsūdens līmenis ir zemāks par 3 m. Jo tas augstāks, jo vairāk problēmu, tāpēc sevišķi sliktas ir kūdrainas vietas, kur vispār labāk neko nebūvēt.

Grūti sastāvs ne vienmēr mēdz būt ļoti labs vai ļoti slikts. Visbiežāk tas ir jaukts — viena mājas daļa var atrasties uz vienas grūti, bet cita — uz savādākas.

Smilšainu grūti par labu uzskata tad, ja iespējamās deformācijas ir diezgan precīzi aprēķināmas. Īrdeno smilšu grūti ir mazāk prognozējamas, jo dinamisko slodžu rezultātā tās rada lēcienveida deformācijas. Lēnāk defor-

mējas mālainās grūti — tur process var ilgt gadiem, kamēr smilšainā grūti uzbūvētā ēka nosēžas pusgada vai gada laikā.

Sliktā nestspēja ir dūņainām grūti, kur faktiski der tikai pāļu tehnoloģija gan ēkai, gan grīdām, gan komunikācijām, īpaši kanalizācijai, lai saglabātu vajadzīgo slīpumu, arī ēkai sēžoties.

Burkāni uzglabāšanā ir cimperlīgi

JAUTĀJUMS. Ievākta ļoti bagātīga burkānu raža. Paši tik daudz neapēdisim, tāpēc pavasarī varētu pārdot tirgū. Kā labāk uzglabāt, lai pagrabā tie nebojātos?

Optimālā temperatūra burkānu uzglabāšanai ir 0 līdz 1 grāds, relatīvajam gaisa mitrumam jābūt no 90 līdz 95%. Pagrabos šādus apstākļus grūti uzturēt.

Lielākos vairumos burkānus parasti glabā stīrpās, tranšējās, bedrēs, kā arī speciālās noliktavās. Nav vēlams burkānus iezīmot uz lauka, kur tie auguši, jo tā var veicināt slimību attīstību glabāšanas laikā. Stīrpās jāierīko līdzena, sausā vietā, bet ne aizvējā. Bedres un tranšējas var rakt vietās, kur nav augsts gruntsūdens līmenis. Jāņem vērā, ka maza stīrpa lielā salā caursals, turklāt salā nebūs iespējams tikt pie burkāniem.

Glabājot stīrpās un tranšējās, burkānus kartām ieteicams pārbert ar tīram

smiltīm. Vispirms uzber tīras, mitras smiltis, tad liek sakņu kārtu, kurai atkal pārber tīras smiltis ap 10 cm biezu kārtu. Krāvumu nosedz ar 20 cm biezu smilšu kārtu, kuru, iestājoties salam, papildina līdz 60 – 80 cm un pārklāj ar salmiem. Var izmantot arī skuju vai zāģu skaidas.

Burkānus var uzglabāt arī ar plēvi pārklātās kastēs, kuras sakrauj stīrpā, atstājot ventilācijas kanālus.

Apkārt saknēm var veidot arī viegli sārmainu vidi, pievienojot segmateriālam kritu. Tas aizkavē mikroorganismu attīstīšanos. Tāpat burkānu sakņu apstrādei var lietot bioloģisko augu aizsardzības līdzekli *Trihodermīnu*. To piejauc smiltīm vai kūdrā, ko ber starp burkāniem. Uz 100 kg sakņu izlieto 20 – 50 g sausā preparāta.

Uzglabāšana pagrabā patiešām var būt problemātiska, ja nelielā telpā mēģina salikt visu dārzā izaugušo ražu — kartupeļus, dārzeņus un augļus. Tiem ir atšķirīgas uzglabāšanas prasības. Āboli, piemēram, nogatavojoties izdala etilēnu, kas veicina citu dārzeņu višanu, tāpēc tie obligāti jānorobežo ar plēvi. Pagrabam jābūt labi vēdinātam. Ja vairāk ir dārzeņu, jāievēro tiem nepieciešamā temperatūra — tuvu 0 grādiem, jo augstā relatīvajā mitrumā pat daži lieki siltuma grādi var sekmēt slimību attīstību, turklāt burkāniem sāk augt laksti un saknītes.

Pavisam nelielu burkānu daudzumu var uzglabāt pagrabā plēves maisā vai ar plēvi izklātā kastē.

Sagatavoja L.Kirillova

OTRDIENAS INTERVIJA

Lācītis Vinnijs Pūks no visiem bērniem pazīstamās grāmatīņas, lai gan galvā un punci bija tikai zāģu skaidas, apgalvoja, ka ir *pareizās* un *nepareizās* bites, ka ar viņām nekad neko nevar zināt. Vai lācītim taisnība, mēģinājam noskaidrot sarunā ar izcilu bišu dzīves pazinēju, Latvijas Biškopības biedrības konsultantu instruktoru GUNTARU MELNI. Preiļu rajona bitenieki Guntaru labi pazīst un ar nepacietību gaida tikšanās reizes. Mūsu saruna bija ne tikai par bitēm, bet arī par cilvēku dzīvi. Lai gan saucam sevi par radības kroni, no mazajām spārnainēm varam daudz ko mācīties. Un bieži vien par sevi arī nokaunēties.

Mazliet — par bitēm, mazliet — par dzīvi

— Konsultanti biškopības nozarē vajadzīgi visā Latvijā. Bet mēs tādi esam tikai trīs cilvēki. Ja Liepājā grib dzirdēt mani, sēžos pie stūres, braucu uz Liepāju un lasu tur lekcijas. Ja vajag citur, atkal braucu. Nav nekādu problēmu, jo tāds ir mans darbs. No nākamā gada septembra, starp citu, būsim tikai divi konsultanti.

— Vai tad Latvijā bišu tik maz un ar biškopjiem tik bēdīgi, ka pa visu valsti pietiek ar diviem konsultantiem?

— Tā nu gluži nav. Domāju, tādā veidā konsultantu pakalpojumi tiks izmantoti efektīvāk. Šādu pieredzi esam pārņēmuši no citām institūcijām, kurām arī ir bijis konsultantu tīkls. Mazāk konsultantu — šajā gadījumā tas nozīmē retākus braucienus uz kādu rajonu, tāpēc cilvēki tādas reizes gaida, gatavo jautājumus, pārlūko problēmas.

— Tas laikam nāk no pēdējā laikā bieži lietotās tēmas — intensifikācija.

— Var saukt arī tā. Tomēr uzskatu, ka dzīvīgāks un rezultatīvāks darbs ir tad, ja tu strādā ar vienu konkrētu saimniecību, vari iedziļināties, noskaidrot vainas, kļūdas, saprast, kas būtu darāms. Ja satiekamies lielā auditorijā, ne katrs var uzdrošināties nākt klajā ar savu jautājumu. Daļa kautrējas, samulst, sak, ai, visi tik gudri, ko es te vispār nācu... Un aiziet prom, nedabūjis ne atbildi, ne risinājumu savām problēmām. Tāda tā intensifikācija.

Tā kā finansējums nāk no Eiropas Savienības, tad, kā saka, kas maksā, tas arī nosaka noteikumus, kā visam būs būt. — Bieži esmu dzirdējusi sakām, ka ar bitēm varot strādāt tikai ļoti labi cilvēki. Kā jūs pats uz sevi raugāties, vai esat labs cilvēks?

— Pats par sevi jau nevari pateikt, esi labs vai slikts. Man liekas, ar dzīvniekiem var strādāt tikai labs cilvēks, jo viņi redz un jūt, kāds tu esi — kā attiecies, kā saproti dzīvības, vai mīli. Tāpat arī ar bitēm. Saņemot, saimnieku bites pazīst. Ja dravā ienāk bitenieku grupa, riko tur semināru, bites parasti ir ļoti mierīgas. Līdzko parādās svešinieki, bites reaģē savādāk. Ja kādam ir bailes no dzīvniekiem, tas arī pirmais dabū trūksties.

— Bites ir tā dzīvā radība, kas latviešu mājās bijusi no aizvēsturiskiem laikiem. Ne saskaitīt, cik tautas dziesmās un pasākās stāstīts par čaklajām medus nesējām, vaska vācējām. Vai jums pašam šī nodarbošanās gēnos ierakstīta?

— Agrāk cukura taču nemaz nebija, to Latvijā vācieši ievada. Pie pirāgiem un pie našķiem kā saldīnātājs tikai medus tika lietots. Medu eksportēja, vasks bija kā valūta, ko mainīja pret citām precēm. Bišu vaska sveces līdz ar skalu gaismu bija vienīgais, kas mājās radīja gaismu tumšajos rudens un ziemas vakaros. Tāpēc nozāre mūsu zemē bijusi attīstīta no laika gala. Un vēl taču visi vērtīgie produkti — propoliss, ziedputekšņi. Ja paskatās cilvēces senākā vēsturē, zināms, ka ar biškopību nodarbojās ēģiptieši.

Kā es pats pie bitēm nonācu? Vecaimātei mājās bija pāris stropi, kopā agras bērniņas, pat divu gadu vecuma, pieradu ar viņām ņemties, nebaidījās pa dārzu apkārt skraidīt. Kad bija jāizšķiras, kur iet mācīties, man likās saprotami, ka varu būt biškopis. Pēc astotās klases devos uz toreizējo Vecbebru lauksaimniecības tehnikumu, tas bija 1980. gadā. Taču divus gadus iepriekš toreizējā Ādažu kolhozā vasarā sāku strādāt par biškopja palīgu. Dariju dažādus darbus — taisīju rāmišus, kausēju vas-

● Guntars Melnis par bitēm prot stāstīt tik aizraujoši, ka šķiet — pasaulē vis apšiem gudrajiem kukaiņiem vien griežas. Bet, ja tā padomā, taisnība vien ir.

ku. Reizēm dravnieks ņēma mani līdz pie stropiem. Tāpēc arī mācīties aizbraucu jau kā kolhoza stipendiāts, un man bija nodrošināts darbs pēc profesijas iegūšanas.

Pēc tehnikuma pabeigšanas mani iesauca armijā, bet arī tur bites man nelika mieru. Dienēju pie Kolkas Ventpils rajonā, bet turpat netālu kādam mičmanim bija neliela drava. Uzzinājis, ka esmu lietas kursā, ņēma palīgā apkopt bites.

Atgriežoties mājās, uzsāku strādāt Ādažu agrofirmā. Bijām trīs bitenieki, apkopām 300 saimes. Daudz braukājām apkārt ar visiem stropiem — uz āboliņa laukiem, uz siltumnīcām, kur bites apputeksnēja gurķus un tomātus. Bitītes vedām ganībās uz viršiem, liepām. Fiziska darba bija daudz, arī pamatīga pieredze, plānošana, nopietni uzdevumi.

— Kā jūs nokļūvat Latgalē?

— Tas ir stāsta turpinājums. Vecbebras iepazinās ar savu sievu Annu. Viņa mācījās par ēdienu gatavošanas tehnologu un vēlāk strādāja ēdnīcā toreizējā VEFā. Mūsu kāzu dienā mani kolēģi uzdāvināja divus stropus ar bitēm. Tā es iedzīvojos mantībā. Drava pamazām palielinājās, sāku ražot medu un citu produkciju. Tad nāca laiki, kad juka kolhozi, arī VEFs tuvojās savas pastāvēšanas beigām. Kopā ar kolēģiem Ādažos nolēmām, ka iesim katrs savu ceļu dažādās Latvijas pusēs. Mēs ar Annu nolēmām, ka dosimies šurp, jo mana sieva nāk no Latgales. Daugavpils rajonā nopirkām māju un atvedām šurp savas 80 bišu saimes. Izveidojām zemnieku saimniecību «Drava», toreiz gan tikai ar astoņiem hektāriem zemes. Iegādājāmies tehniku, uzcēlām kūti un ķērāmius pie piena lopu audzēšanas. Toreiz ar pienu varēja ļoti nopelnīt. Bites kādu laiku bija mazliet novārtā atstātas, bet vēlāk parādījās citas darba iespējas — biju Daugavpils rajona biškopības organizācijas vadītājs. Tas paņēma daudz laika, tāpēc no lopiņiem pamazām nācās šķirties. Galu galā ir jādara tas, ko esi mācījies, ko proti vislabāk.

Tā drava atkal pieauga, sāku aktīvāk strādāt Latvijas Biškopības biedrībā. Mani ievēlēja biedrības valdē. Jau trešo gadu esmu konsultants instruktors. Sākumā — Latgales reģionā, bet no šī gada 1. septem-

● Vasarās bitenieki ir aizņemti ļaudis. Taču Guntars pa retam rod laiku arī atpūtai, kopā ar dzīvesbiedri Annu apceļojot Latviju. Foto no G.Melņa albuma.

bra varu strādāt visā Latvijas teritorijā. Tā, lūk, tas notika... Lielā aizņemtība un daudzie sabiedriskie pienākumi neļauj man vairāk paplašināt dravu, esmu, tā teikt, apstājies uz 70 personīgajām saimēm.

— Latvijas apstākļiem tā ir liela drava?

— Es teiktu savādāk — nevis Latvijas apstākļiem, bet — vai tā ir pietiekama ģimenei, ja tā domā iztikt ar biškopību. Standarta variantā ģimenei, kurā ir vīrs, sieva un divi bērni, pašlaik būtu vajadzīga drava ar 300 līdz 350 bišu saimēm. Pie tam jāražo intensīvi un dažādu produkciju. Ne tikai medu un vasku, bet arī propolisu un daudz ko citu. Un jāreķina arī normāla alga pašiem sev, lai var ne tikai savilkt galus, bet arī atļauties reizi gadā aizbraukt kādā ceļojumā.

— Vai Latvijā daudz tik dižu dravu?

— Protams, ap 150 saimniecību vajadzētu būt. Ir pat vēl lielākas. Šiem cilvēkiem ir pilnīgi atšķirīgas dravošanas metodes, viņi ir orientēti uz intensīvo ražošanu. Visi pārējie bitenieki pieskaitāmi pie amatieriem, kuri dravā pavada savu brīvo laiku un iegulda tur savus brīvos līdzekļus. Ņemiet vērā — nevis nopelna, bet strādā priekā un veselības pēc. Kad pārēķina medus daudzumu un realizācijas cenu, bieži vien jāsecina, ka kāds no vecajiem biteniekiem no savas pensijas naidiņu vēl klāt pielicis, lai bitītes izdzīvotu.

Esmu runājis ar cilvēkiem un pārliecināties, ka ne jau nauda ir galvenais. Visbiežāk man ir teikuši, ka medus ir veselīgs produkts, kas bites ir priekā un veselības pēc. Piecas, 10, 20 vai 30 saimītes — tas noteikti nav orientēts uz biznesu. Protams, ka šie cilvēki ar produkciju apgādā arī radus, kaimiņus, dažas senas kundzes. Paši jūtas ļoti un mierīgi. Un te jau arī ir atbilde uz jautājumu, vai ar bitēm strādā ļoti cilvēki. Ja cilvēks neraujas pušu, bet darbā jūt garīgo spēku un prieku, tad viņš, bez šaubām, ir labs cilvēks.

— Sakiet, lūdzu, vai jūs viens pats pa savu dravu ņematies, vai arī jums talkā nāk ģimenes locekļi?

— Lielu daļu darbu nākas paveikt vienam, jo meitas jau ir lielas un brīva laika viņām maz. Ingūna nākamā gada pavasarī beigs Daugavpils Valsts ģimnāziju un vēlas Latvijas Universitātē studēt valodas. Inese mācās Špoģu vidusskolas 11. klasē un savu perspektīvu redz sportā, viņai ļoti padodas

lodes grūšana. Sieva arī ir ļoti aizņemta, strādā divās darba vietās — māca ēdienu gatavošanu Višķu profesionālajā vidusskolā un ir ēdnīcas vadītāja Valsts specializētājā aprūpes centrā Kalupē.

Tomēr ir darbi, ko viens nevaru paveikt. Tad saucu palīgā savas meitenes, piemēram, medus ņemšanā. Tiekam galā bez algotiem strādniekiem. Vislabprātāk man palīdz vecākā meita, laimā arī viņa tas bišu gēns ieskrējis.

— Zinot jūsu lielo aizņemtību konsultanta amatā, gribas pajautāt, vai tas nenāk par ļaunu paša personīgajai dravai?

Šovasar bites tik nenormāli spietoja...

— Nav vajadzības katru dienu sēdēt bitēm klāt. Galvenais ir zināšanas. Vajag skaidrību, ko tu vēlies no bitēm, un tad ar spietošanu nebūs traki. Bitenieki, kas darbojas nopietni, jau sen nerāpjas kokos un neķer spietus. Ir selekcionētas saimes, kas nemaz netaisās spietot, bet visu vasaru citīgi strādā. Ir arī speciālas metodes, kas ierobežo spietošanu. Stropu tipi, cik vecas bišu mātes, kā biškopis rīkojas — ir milzums nianšu, kas jāņem vērā.

Var jau sūkstīties, ka grūti, ka inflācija. Bet ko katrs personīgi esam darijuši, lai tā nebūtu? Ar bitēm tāpat. Ja paši stimulējam uz spietošanu, tad tā arī būs. Ar bitēm vajag runāties, saprast, ko viņas saka.

— Tātad teicienam, ka ar bitēm nekad neko nevar zināt, nav tiesa?

— Nevaru to apgalvot. Vienkārši dabā ir daudzas lietas, ko nespējam izskaidrot. Viena no tādām ir biškopība. Jo tālāk attīstās mūsu tehnoloģijas, jo vairāk par bitēm uzzinām, jo vairāk iemācāmies. Bet ne visu... Pirms desmit gadiem pat iedomāties nespējam, ka bitei uz muguras var piestiprināt kinokameru un redzēt, kur viņa lido. Cilvēkam vajag pielāgoties un viņai palīdzēt. Ja bite to jūt, nekad nebūs preti mūsu palīdzībai, jo ir ļoti augsti attīstīts un gudrs kukainis.

Cilvēkiem būtu ļoti daudz ko mācīties no viņu sabiedrības veidošanas formas. Kaut vai tādu lietu kā pašaieliedzība un uzpūrēšanās, spēja atdot dzīvību radu, draugu, kolēģu dēļ. Cilvēku vidū tās ir tik retas īpašības, bet bitēm — viņas nemaz nespēj citādi. Bites spēj strādāt, gādāt, neskatoties, cik daudz ir atnesis un izdarijis otrs. Paanalizējiet un sapratīst, ka Latvijas sabiedrībai tas pilnībā nav raksturīgs. A tas tur izdrija mazāk, es — vairāk, bet kāpēc viņam samaksāja tikpat?.. Pie bitēm nekad tādas lietas nedzirdēsiet. Katrs strādā maksimāli, cik vien tajā brīdī spēj. Un nekad neprasis, kāpēc viņam tiek dots mazāk.

— Klausos un man šķiet, ka esat izteikts romantiķis.

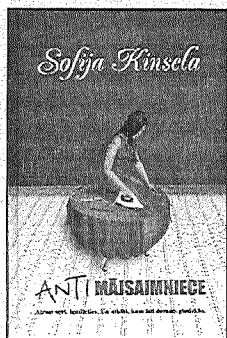
— Es pats tā ceru. Man ļoti patīk ziema. Gari vakari, isas dienas. Vairāk laika priekš sevis, priekš ģimenes. Ziemā viss ir lēnāks, nav steigas. Vairāk laika izbaudīt dzīvi, izstaigāties pa mežu un klausīties klusumu.

— Tad jau atliek vien novēlēt, lai tas piepildās.

L.Kirillova

BIBLIOTĒKA IETEIC LASĪTĀJIEM

Preiļu galvenā bibliotēka ar laikraksta «Novadnieks» atbalstu ieteic lasītājiem jaunās grāmatas, ko saņēmusi kā dāvinājumu no SIA «Apģāds Zvaigzne ABC» Zvaigznes grāmatu nama.

Angļu rakstnieces Sofijas Kinselas jaunā romāna «Antimājsaimniece» galvenā varone Samanta liks lasītājiem aizdomāties par dzīves patiesajām vērtībām. Samanta ir viena no vadošajām juristēm kādā birojā Londonā. Viņas dzīve galvenais ir darbs un karjera. Neatliek laika privātajai dzīvei, viss ir saplānots pa minūtēm. Bet kādu dienu viņas karjera ir sagrauta. Un viņa kļūst par mājkalpotāju lielā, skaistā namā, kaut gan patiesībā Samanta neprot pat pogu piesūst.

Romāns ir viegli lasāms, piesātināts ar humoru, tam ir aizraujošs sižets – visi priekšnosacījumi, lai rudenīgajos vakaros izlasītu jauno grāmatu un atklātu, ka būt par mājsaimnieci arī ir jauki.

Meivas Binčijas romāns «Lietus un zvaigžņu nakts» ir meistarīgi uzrakstīts darbs. Tas stāsta par to, kā zem zilajām Griekijas debesīm satiekas četri dažādi cilvēki no dažādām pasaules malām. Katrs ar savu sāpi, cerību un maldiem. Viņi ir devušies pasaulē, lai rastu risinājumu savām problēmām, ticot, ka aizbēgot no ierastās vides, atklāsies dzīves citādās puses.

Viss mainās, kad viņu acu priekšā līci uzsprāgst viesu izklaidēšanas kuģis, un daudzi aiziet bojā, to skaitā arī daži vietējie salinieki. Četrotne paliek salā, ka reizēm vajag kādu notikumu vai grūdienu no malas, lai citādām acīm paskatītos uz samilzušu problēmu, lai pārvarētu savu lepnību un visu ieraudzītu citā gaismā. Viss nostājas savās vietās un var dzīvot tālāk.

Romānu ar interesi var lasīt no pirmās lappuses līdz pēdējai, jo valoda ir gana raīta un personāži ļoti dabiski un reāli.

Pazīstamais reklāmas biznesa speciālists Simons Reiholdss 20 gadus meklējis atbildes uz jautājumiem: kā kļūt laimīgam? Kas vispār ir laime? Kā būt laimīgam pēc iespējas ilgāk un biežāk? Autora grāmatā «Labāk nekā šokolāde» piedāvā savu laimes recepti – 50 metodes, kuras nav

grūti izmēģināt un ar kuru palīdzību iespējams uzlabot katram savu dzīves kvalitāti.

Lūk, daži piemēri.

x Ir praktiski neiespējami just negatīvas emocijas, ja cilvēks jūtas pateicīgs.

x Tīģeris ar pilnu vēderu medībās neiet, — tāpat arī cilvēkam nevajadzētu nepārtraukti strādāt un uzņemties vairāk, nekā viņš spēj paveikt.

x Pamēģiniet ik dienu vairākas minūtes iedomāties sevi laimīgu (it kā gara acīm skatoties filmu par sevi), un jūs noteikti kļūsiat apmierinātāks ar sevi.

x Tie, kas pievērsas reliģijai, bieži jūtas laimīgāki nekā tie, kas netic Dievam.

x Pasmaidi, un pasaule tev smaidīs pretī.

x Ja neparedzat uzvaru, jūs paredzat zaudējumu. Plānojiet, ko vēlētos dzīvē sasniegt.

x Palīdzēt citiem nozīmē pašam saņemt gandarījumu. Un tāpēc – jo biežāk mēs to darīsim, jo labāk jutīsimies.

x Izklaidējošu un jauču filmu skatīšanās ir viena no efektīvākajām metodēm, kā īslaicīgi uzlabot noskaņojumu.

x Ja jūs patiešām gribat dzīvot laimīgi, tad uz laimi jākoncentrējas katru dienu. Jums jāpieņem lēmums būt laimīgam tagad un tūlīt, nevis kaut kad nākotnē.

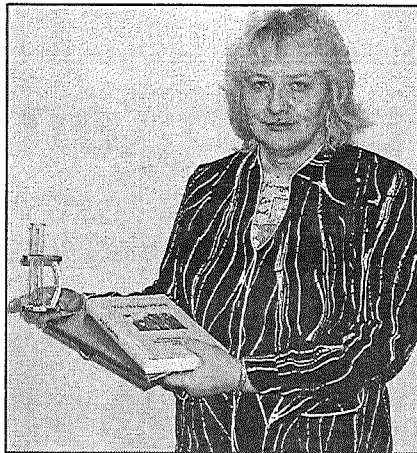
Apbalvoja labākos ķīmijas skolotājus

Preiļu Valsts ģimnāzijas (PVĢ) izglītības metodīķe, ķīmijas skolotāja **Valentīna Pastare** ir starp tiem 22 Latvijas ķīmijas skolotājiem, kas apbalvoti par veiksmīgu un regulāru skolēnu sagatavošanu ķīmijas un fizikas studijām. Apbalvošana notika piektdien Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātē (MLFĶ) apspriedes «Ķīmija kā prioritāte» laikā.

Uz šo sanākumi bija aicināti ķīmijas un fizikas skolotāji no Latvijas vispārējās vidējās izglītības mācību iestādēm. Pedagogiem bija iespēja noklausīties priekšlasījumus par ķīmijas lomu būvmateriālu un pārtikas produktu ražošanā un par ķīmiju un fiziku sadarbību jauno materiālu izstrādē.

Apspriedes laikā sadarbībā ar vairākām firmām, Latvijas Organiskās sintēzes institūtu, Lietišķās ķīmijas institūtu, Neorganiskās ķīmijas institūtu, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūtu, MLKF Polimērmateriālu institūtu un MLKF Silikātu materiālu institūtu tika apbalvoti 22 ķīmijas un trīs fizikas skolotāji. Apbalvojumi piešķirti to skolu pedagogiem, kuru absolventi regulāri izvēlas studēt ķīmiju un fiziku RTU.

Šāda veida apbalvojums ķīmijas sko-

● **Man ir gandarījums par to, ka šī priekšmeta skolotājus atceras un novērtē viņu darbu, vakardien, demonstrējot saņemtās balvas, «Novadniekam» teica Valentina Pastare.** Foto: A.Dzerkalis

lotājiem tiek piešķirts kopš 1999. gada, bet fizikas skolotājiem – pirmoreiz. Tas domāts kā sava veida stimuls sagatavot pēc iespējas vairāk un labākus topošos ķīmijas un fizikas studentus, radīt skolēnos interesi par ķīmiju un fiziku.

Apsveikuma vārdus ķīmijas skolotā-

jiem teica RTU mācībspēki, Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji. Skolotāji noklausījās priekšlasījumus «Vai ir iespējama droša pārtika bez ķīmijām?», «Būvmateriālu ražošanas attīstības tendences» un «Ķīmiju un fiziku sadarbība jauno materiālu izstrādē».

Valentīna Pastare ķīmiju māca 1. – 3. kursu audzēkņiem, ģimnāzijā strādā kopš 1999. gada, bet kopumā šo priekšmetu māca jau 24 gadus.

Viņas audzēkņi ar panākumiem piedalās ķīmijas olimpiādēs, iegūst labus rezultātus ķīmijas centralizētajā eksāmenā, sekmīgi studē augstskolā ar ķīmiju saistītās nozarēs. Skola jau trešo gadu ir iesaistījusies ES un Izglītības satura un eksaminācijas centra kopīgajā Nacionālās programmas projektā «Mācību satura izstrāde un skolotāju tālākizglītība matemātikas, tehnoloģiju un dabaszinātņu priekšmetos». Ģimnāzijā ievērojami papildināta materiāli tehniskā bāze šo priekšmetu mācīšanai, un līdz ar to skolēniem ir daudz plašākas iespējas šo zinātņu apgūšanai, var veikt eksperimentus, demonstrējumus, izmantot modernās informācijas tehnoloģijas. 30. novembrī PVĢ notiks otrā stāva un dabas zinātņu kabineta prezētācija.

Pieteicas nosaukuma «Nesmēķējošā klase 2007/2008» iegūšanai

Sabiedrības veselības aģentūra (SVA) aicina 7. – 8. klašu skolēnus pieteikt savas klases dalību projektā «Nesmēķējošā klase 2007/2008». Kā informēja SVA sabiedrisko attiecību daļas vecākā speciāliste Līva Auna, projekts Latvijā notiek jau trešo gadu.

Pērn tajā pieteicās 215, bet līdz finālam izturēja 103 klases. Projekta mērķis ir piedāvāt skolēniem pārbaudīt savu izturību, atsakoties no smēķēšanas un tādējādi uzlabojot savu un draugu veselību. Kolektīvi, kuri projekta laikā nesmēķēs, piedalīsies izlozēs par veicināšanas balvām un galveno balvu – aktīvās atpūtas nedēļas nogali visai klasei.

Lai pieteiktu savu dalību projektā, jāievēro trīs priekšnoteikumi: visai klasei jāvienojas par to, ka neviens no skolēniem četrus mēnešus nesmēķēs; par savu vēlmi piedalīties projektā skolēni ziņo SVA projekta koordinātoriem; klase, kas piesaka savu dalību projektā, jāreģistrējas un jāatzīmējas katrai klasei paredzētā plakātā.

Pagājušajā un aizpājušajā mācību gadā ar panākumiem konkursā «Nesmēķējošā klase» piedalījās viena no Jaunsilavas pamatskolas klasēm. Šogad šie skolēni vairs nevar piedalīties, jo mācās 9. klasē, kas neatbilst konkursta noteikumiem. Klases audzinātāja Anastasija Kaktiniece «Novadniekam» stāstīja, ka aizpērn, kad audzināmie vēl bija septiņklasnieki, klase veiksmīgi nokļuva līdz finālam un pat izlozēja galveno balvu – atpūtu Akvaparkā. Pērn bērni turpināja veselīgo tradīciju un arī bi-

ja starp tiem, kas tika atzīti par uzvarētājiem. Izlozē galveno balvu neieguva, taču saņēma citas jaukas dāvanīņas un nejutās noskumuši, jo pati labākā dāvana – saglabāta veselība un apziņa, ka ir brīvi no atkarības vielām. Konkurssā pirmajā gadā no Jaunsilavas pamatskolas piedalījās arī Marijas Brončas audzinātā – 8. klase. Arī šie skolēni veiksmīgi tika līdz finālam un galvenajai balvai.

Manas dzimtas vīriši – vectēvs, tēvs, brālis, vīrs un dēls ir nesmēķētāji, tāpēc smēķēšana un atkarība no nikotīna man ir pilnīgi nepieņemama, stāstīja Anastasija Kaktiniece. Priecājos, ka mana audzināmā klase – 12 skolēni – ir izvēlējušies veselīgu dzīves veidu, ko turpina arī šogad, nu jau bez konkursa. Skolotāja stāstīja, ka skolā ir arī citas klases, kas vēlētos pieteikties konkursam, taču atrodas viens vai divi pipmaņi, kuru dēļ no ieceres jāatsakās. Nevarot pateikt, vai šie skolēni jau ir kļuvuši atkarīgi no cigaretēm, vai arī tikai vēlas «pazīmēties» citu priekšā, taču līdzdalība konkursā līdz ar to liegta.

Piedalīšanās konkursā prasa stingru solījuma nesmēķēt ievērošanu. Ik mēnesi SVA jāiesniedz atskaites, dažādos veidos jāpopularizē veselīgs dzīvesveids. Anastasijas Kaktinieces audzināmie par šo tēmu zīmēja plakātus, paši sarakstīja un iestudēja ludziņas, savu atturību popularizēja citām klasēm.

Konkursā iepriekšējos gados piedalījās arī dažas Preiļu 1. pamatskolas klases. Kā informēja skolas direktores vietniece izglītības jomā Olga Anspoka, konkursanti veiksmīgi izturējuši līdz

galam. Tomēr vairākās citās klasēs ir problēmas ar smēķēšanu. Koridoros un skolas tuvumā mazgadīgie pipmaņi dūmu gan neuzvelkot, šim nolūkam izmantojot tuvējās ielas, pagalmus, arī apstādījumus pie vecajiem kapiem. Olga Anspoka kritiskus vārdus veltīja mazajiem privātveikaliem, kuros cigaretes un pat alkoholu varot iegādāties arī bērni. Konkurēt ar lielveikaliem grūti, tāpēc mazie veikali, lai gūtu peļņu, neievēro likumdošanā noteikto, ka cigaretes bērniem un pusaudžiem aizliegts pārdot, teica Olga Anspoka. Viņa stāstīja, ka ar pretenzijām ir vērsusies kāda no veikala īpašniekiem, bet situācija nav mainījusies. Vai pilsētā kāds seko tam, kā pārdevēji ievēro cigarešu un alkohola tirdzniecības noteikumus, bažījās pedagoge.

«Nesmēķējošā klase» ir ES Sabiedrības veselības programmas atbalstīts profilakses projekts jauniešiem. Tas paredzēts tieši 14 – 15 gadus vecu skolēnu auditorijai, jo praktiskie pētījumi šajā vecumā ir pierādījuši saistību starp pirmajiem smēķēšanas mēģinājumiem un varbūtību kļūt par regulāru smēķētāju. Tāpat pētījumi pierāda arī to, ka pirmie atkarības simptomi attīstās jau pēc dažām nedēļām arī tad, ja tiek smēķēts neregulāri, piemēram, dažādos izklaidēs pasākumos.

Saskaņā ar skolas vecuma bērnu veselību ietekmējošo paradumu pētījumu (HBSC) Lietuva, Latvija, Igaunija, Polija un Ungārija pieder pie tām divpadsmit valstīm, kurās sastopama lielākā smēķēšanas izplatība jauniešiem 11, 13 un 15 gadu vecumā.

Vecākiem to der zināt

Ja jūsu bērns mācās skolā, jums jāzina, kas ir noteikts «Likumā par vispārējo izglītību» attiecībā uz stundu skaitu nedēļā un dienā.

Skolēniem, kas apgūst pamatzglītību, vienā nedēļā drīkst būt līdz 22 mācību stundām 1. klasē, līdz 23 – 2. klasē, līdz 24 – 3., līdz 26 – 4., līdz 28 – 5., līdz 30

– 6., līdz 32 – 7., līdz 34 – 8. un 9. klasē.

Savukārt vienā dienā drīkst būt līdz piecām mācību stundām no 1. līdz 3. klasei, līdz sešām mācību stundām 4. un 5. klasē, līdz septiņām mācību stundām 6. un 7. klasē, līdz astoņām mācību stundām 8. un 9. klasē.

Mācību stundas ilgums pamatskolā (1. – 9. klasē) ir 40 – 45 minūtes, to

nosaka izglītības iestādes vadītājs.

Skolēniem, kas apgūst vispārējo vidējo izglītību (10. – 12. klasē), nedēļā drīkst būt līdz 36 mācību stundām, dienā drīkst būt līdz astoņām mācību stundām. Stundas ilgums ir 40 – 45 minūtes, to nosaka izglītības iestādes vadītājs.

Dzīvojamo namu apsaimniekošanas tarifi aug, iespējas paliek līdzšinējās

No nākamā gada 1. februāra Preiļos stāsies spēkā šī gada 20. jūlijā novada domes sēdē pieņemtais lēmums par dzīvojamo namu ires un apsaimniekošanas tarifa palielināšanu. Tas noteikts 0,27 lati par kvadrātmetru mēnesī līdzšinējo 0,16 latu vietā. Iepriekšējo reizi tarifu maiņa notika 2006. gada 1. jūlijā, kad ires un apsaimniekošanas maksa tika palielināta no agrākajiem 8,5 santīmiem par kvadrātmetru, kas pašvaldībā bija spēkā no 1998. gada.

Kāpēc nepieciešams tarifa palielinājums, vai par jauno maksu būs iespējams veidot uzkrājumus dzīvojamo namu nopietnākiem remontiem un kā iekasēt nauda tērēta līdz šim? Skaidrojumu «Novadnieks» lūdza SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētājs Jānim Mūrniekam.

Nopietniem darbiem naudas par maz

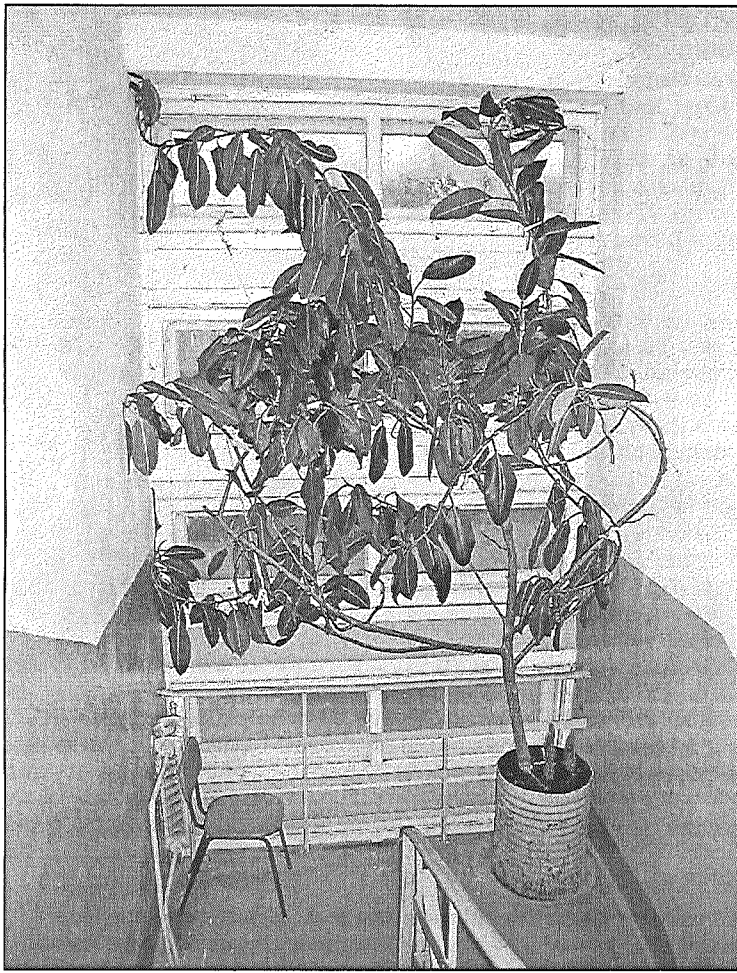
Jaunais tarifs paredz, ka no 27 santīmiem par kvadrātmetru, ko dzīvokļu iemītņiki ik mēnesi maksās no nākamā gada 1. februāra, pieci santīmi paredzēti dzīvojamo māju atjaunošanas uzkrājuma veidošanai kapitālajiem remontiem. Pašlaik spēkā esošā ires un apsaimniekošanas maksa ir daudz par mazu, lai dzīvojamajās mājās veiktu nopietnus remontdarbus – nomainītu jumtu segumu, veiktu pagrabu, ēku griestu vai ārējo siltināšanu. Ņemot vērā strauji augošās materiālu un darbu izmaksas, uzkrājums šādiem darbiem būtu jāveikams gadiem ilgi. Ņemot vērā citās pilsētās uzkrāto pieredzi, J. Mūrnieks ir pārliecināts, ka dzīvokļu īpašniekiem, agrāk vai vēlāk (tas atkarīgs no pašu uzņēmības) tomēr būs jāņem kredīts. Vinnētāji būs to namu iedzīvotāji, kuri par šādu lēmumu izšķirsies ātrāk.

Gan pašlaik, kad par kvadrātmetru platības jāmaksā 16 santīmi, gan tad, kad stāsies spēkā jaunie apsaimniekošanas un ires tarifi (27 santīmi), iekasēto līdzekļu procentuālais izlietojuma sadalījums nemainīsies.

Labāka situācija lielajās mājās

Pašlaik Preiļos SIA «Preiļu saimnieks» pārziņā ir 110 dzīvojamās mājas ar 2350 dzīvokļiem. Tajā skaitā ir piecstāvu ēkas ar 60 dzīvokļiem, arī pavisam nelielas mājas ar četriem vai pat diviem dzīvokļiem.

Uzņēmuma valdes priekšsēdētājs, analizējot situāciju, ir pārliecinājies, ka vienkāršāk ir uzturēt kārtībā ēkas, kur vairāk iedzīvotāju, lielāka iekasētā naudas summa un līdz ar to vairāk līdzekļu remontiem. Ja māja būvēta salīdzinoši neseno un ir labā stāvoklī, tās uzturēšanai jāiegulda mazāk līdzekļu. Līdz ar to var teikt, ka māja, no apsaimniekotāja viedokļa raugoties, ir rentabla. Toties mājas ar dzīvokļu skaitu līdz 10 ne-

● Savu devumu dzīvojamās mājas uzturēšanā iemītņiki var papildināt arī ar saudzīgu attieksmi un rūpēm pret īpašumu. Siltā, vienmēr uzkopta kāpņu telpa, kas izdaiļota ar zaļojošiem telpaugiem, ir dzīvojamajā mājā Mehanizatoru ielā 6a.

spēj veidot uzkrājumus, kas būtu pietiekami uzturēšanai, nemaz nerunājot par līdzekļiem, kas nepieciešami kapitālajiem remontiem.

Joprojām cinās ar nemaksātājiem

SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētājs skaidro, ka situāciju sarežģī parādnieki, respektīvi, dzīvokļu īrnieki un īpašnieki, kuri mēnešiem nemaksā par iri un apsaimniekošanu. Tāpēc rodas atšķirības starp teorētiski iekasējamo un praktiski saņemto summu. Lai gan kopumā parādu summa pēdējo gadu laikā ir samazinājusies un par traģisku to nevar uzskatīt, uzņēmums problēmu uzskata par nopietnu un katrā atsevišķā gadījumā strādā ar nemaksātājiem. — Bieži vien nonākam līdz tiesu darbiem, — saka J. Mūrnieks. — Skatāmieš, kāds ir mēneša maksājums. Ja cilvēks, piemēram, mit nelabiekārtotā dzīvoklī un maksā tikai par ūdeni un kanalizāciju un ikmēneša maksa ir neliela, četru līdz piecu mēnešu parāds jau ir pietiekams iemesls, lai rakstītu personai brīdinājumu. Labiekārtotos dzīvokļos maksājumu summas ir lielākas, tāpēc brīdinājumi tiek sūtīti jau pēc pāris mēnešiem.

Tiesa, ar uzņēmuma sūtītajiem brīdinājumiem bieži vien nav pietiekami. Tad tiek sagatavota dokumentu pakete un iesniegta tiesā. Un tad brīdinājumu nemaksātājam sūta tiesnesis. Tiklīdz cilvēkam kļūst skaidrs, ka prasība tiks izskatīta tiesā atbilstoši likumdošanai pat bez viņa klātbūtnes,

parāds tiek samaksāts. Vismaz lielākajā daļā gadījumu tā bijis.

Uzņēmuma vadītājs atzīst, ka vislielākās problēmas ir ar tā sauktajiem *īriem*, tas ir, personām, kuras devušās peļņā uz Īriju vai citām ārvalstīm, bet dzīvoklis ir tukšs vai nodots trešajām personām, kas tur mit, bet nemaksā. Par īpašumu atbild īpašnieks vai arī īrnieks, ar kuru noslēgts līgums, tāpēc šis cilvēks arī jāmeklē rokā, lai parādu lietas nokārtotu.

Darbus plāno jau pavasarī

Jo vecāka māja, jo biežāk nepieciešami remontu. Pārliūkojot veikto darbu sarakstu, gatavojoties 2007./2008. gada apkures sezonai, var secināt, cik līdzekļu izmantots katras ēkas remontiem. Materiālu un līdzekļu ieguldījuma ziņā visapjomīgākie ir jumtu remontu. Šovasar tie veikti 13 daudzdzīvokļu mājās. Dažās remonts bijis nepieciešams vien pāris kvadrātmetru platībā, piemēram, N. Rancāna 2, Pils ielā 12a, Celtnieku 1 un Daugavpils ielā 68. Toties citur – Jaunajā ielā 1, Viļānu ielā 2 un Liepu ielā 12 – jumta segums remontēts 60 līdz 250 kvadrātmetru platībā.

Visbiežāk remonts nepieciešams māju ārdurvim, tas šovasar veikts 32 ēkās, bet jaunas ārdurvis ielikas 17 mājās. Mainīti logi pagrabus un kāpņu telpās septiņās dzīvojamajās mājās, bet logu stiklošana pagrabus un kāpņu telpās vasarā notikusi 13 mājās.

Sarakstu papildina arī tādi darbi kā siltumsistēmas cauruļu siltināšana četros N. Rancāna ielas

● A. Upīša ielas 12. nama iemītņiki droši vien ir pieraduši pie izdrupušajām kāpnēm, bet nezinātājam krēslas stundā tās var sagādāt sāpīgu kritienu. Foto: A. Dzerkalis

namos. Piemēram N. Rancāna ielā 3 šie darbi atbilstoši sagatavotajai tāmēi izmaksājuši 476,37 latus, bet N. Rancāna ielā 2 — 562,13 latus. Tā kā minētās dzīvojamās mājas ir ar nelielu dzīvokļu skaitu, arī uzkrājums šādiem remontiem nebija pietiekams, tāpēc līdzekļi ņemti no kopējā *katliņa*. Tas nozīmē, par citu māju iedzīvotāju samaksāto apsaimniekošanas naudu.

Pavasari pēc apkures sezonas beigām celtniecības daļas vadītājs kopā ar darbu izpildītājiem veica visa dzīvojamā fonda apsekošanu, lai izvērtētu, kādi darbi ir neatliekamākie un cik līdzekļu būs nepieciešams. Tā ir apsaimniekotāja izvēle, saka J. Mūrnieks, jo remontu notiek plānveidīgi un tur, kur visvairāk nepieciešams. Ja dzīvokļu īpašnieki veidotu biedrības, ēku uzturēšana būtu viņu pašu ziņa. Naudu varētu krāt tik ilgi, kamēr būtu pietiekama summa darbiem, ko paši uzskatītu par nepieciešamu.

SIA «Preiļu saimnieks» neizmanto pieredzi, kāda jau vairākus gadus pastāv Līvānos. Tur, lai cīnītos ar nemaksātājiem un mudinātu viņus citīgāk maksāt, kosmētiskos remontus un arī lielākus remontdarbus veic mājās, kur parādu summa ir vismazākā. — Ja šādi rīkotos, tas būtu netaisnīgi pret tiem iemītņikiem, kuri maksā regulāri. Dažu negodprātīgu kaimiņu dēļ nebūtu labi viņiem likt ik dienu staigāt pa nolupušām kāpņu telpām ar izsīstiem logiem. Nedomāju, ka tādai taktikai būtu arī kāds audzinošs efekts, — saka J. Mūrnieks.

Jaunie tarifi lielu efektu nedos

Jau minētie jaunie dzīvojamo māju ires un apsaimniekošanas tarifi, kas stāsies spēkā nākamā gada 1. februārī, tikai pirmajā mirklī rada iespaidu, ka turpmāk līdzekļu remontiem un māju sakārtošanai būs pietiekami. Ņemot vērā materiālu strauji augošās izmaksas, algu un energoresursu pieaugumu, nekāda *leiputrija* nav gaidāma.

Pamatojoties uz SIA «Preiļu saimnieks» atbildīgo darbinieku

veiktajiem aprēķiniem, jauno tarifu – 27 santīmi par kvadrātmetru – sastāda apsaimniekošanas izmaksas, kurās ietilpst:

- ✓ dzīvojamās mājas un tai piegulošās teritorijas sanitārā uzkopšana – Ls 0,06/m², tajā skaitā sētnieku un apkopēju darba izmaksas – Ls 0,057/m², deratizācijas darbi – Ls 0,001/m², transporta izmaksas – Ls 0,002/m²;

- ✓ dzīvojamās mājas tehniskā uzturēšana – Ls 0,142/m², kur ietilpst mājas kārtējais remonts – Ls 0,072/m², siltumtīklu tehniskā apkope – Ls 0,007/m², ūdensvada un kanalizācijas sistēmas apkope – Ls 0,001/m², elektroapgādes sistēmas tehniskā apkope – Ls 0,005/m², sanitārtehnisko sistēmu apkope avārijas gadījumos – Ls 0,058/m²;

- ✓ dzīvojamās mājas administratīvie pārvaldes izdevumi – Ls 0,013/m²;

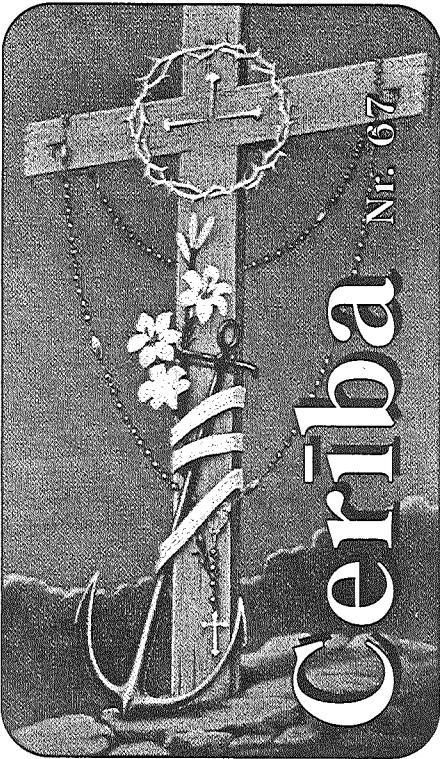
- ✓ nekustamā īpašuma nodoklis – Ls 0,01/m²;

- ✓ zemes nomas maksa, ja dzīvojamā māja atrodas uz citam īpašniekam piederošās zemes – Ls 0,001/m².

Apsaimniekošanas kopējās izmaksas tarifā sastāda Ls 0,217 uz vienu kvadrātmetru, bet Ls 0,050 uz kvadrātmetru jaunajā tarifā paredzēti dzīvojamo māju atjaunošanas uzkrājuma veidošanai kapitālajiem remontiem mājās.

Redakcijas piebilde. Tāds ir SIA «Preiļu saimnieks» piedāvājums. Vai iespējama alternatīva? Jā, dzīvojamo māju iemītņiki var veidot savas apsaimniekošanas biedrības un noteikt citas apsaimniekošanas maksas. Tās var būt gan lielākas, gan arī mazākas. Tādu iespēju ir paredzējusi arī valsts, piedāvājot dzīvokļu īpašniekiem uzņemties atbildību par savas ēkas apsaimniekošanu, lai pilnībā kontrolētu nama apsaimniekošanas procesus, tādējādi nosakot arī savas mājas konkrētu apsaimniekošanas maksu. SIA «Preiļu saimnieks» aicina dzīvokļu īpašniekus mācīties, papildināt zināšanas un izšķirties par apsaimniekošanas biedrību veidošanu Preiļos. Pagaidām šis process tā arī nav izkustējies no vietas.

L. Kirillova

Advents – Baznīcas Jaunā gada sākums

Nākamajā svētdienā, 2. decembrī, sāksies Baznīcas Jaunais gads

Baznīcas gads sākas ar Adventa laiku – četrus nedēļu ilgu Kristus gaidīšanas laiku, pirmsziemassvētku laiku. Tas iesākas klusi, bez salūta un sprādzieniem. Kristieši dodas uz baznīcu, lai uzsāktu gatavošanos Kunga atnākšanai – Jēzus dzimšanai un nosvētītu Adventa vainagus. Mājās mēs iedegzam pirmo sveci Adventa vainagā.

Ziemassvētki, līdzīgi kā Lieldienas, ir lielākie svētki kristīgajā pasaulē, un tāpēc ir svarīgi tiem labi sagatavoties. Mēs nevaram vienkārši atnākt un nosvinēt Ziemassvētkus, mums tiem ir jāgatavojas īpaši. Jēzus Bērna piedzimšana jāgaida četras Adventa nedēļas.

Advents tulkojumā no latīņu valodas nozīmē – atnākšana. Sākotnēji tā bija valdnieka ierašanās savā pilsētā. Šodien mēs gaidām mūsu Kunga atnākšanu.

Advents ir prieka un grēku nožēlas laiks. Prieka laiks, jo mēs nevaram iedomāties neko brīnīgāku par bēma Jēzus piedzimšanu. Grēku nožēlas laiks, jo mums jāgatavojas, lai tīri varētu saņemt šo dāvanu, Jēzu Kristu. Šis ir arī piedošanas laiks. Labākais laiks, lai izlīgtu ar saviem ienaidniekiem, ar tiem, kas domā citādāk nekā mēs.

Mēs visi labi pārzinām ierastā astronomiskā gada iekārtojumu, kas ietver 12 mēnešus un četrus gadalaikus. Taču Baznīcā pastāv arī tāds jēdziens kā liturģiskais gads. Tas nesakrīt ar astronomisko gadu, tas nesākas 1. janvārī, bet gan ceturtajā svētdienā pirms Ziemassvētkiem – ar pirmo Adventa svētdienu. Liturģiskais gads ir cilvēku atpestīšanas svarīgāko notikumu ikgadēja svinēšana. Tas pamazām veido-

ties visā garajā Baznīcas pastāvēšanas laikā. Liturģiskā gada posmi un atsevišķas svētku dienas, dievkalpojumu ceremonijas un lūgšanas, Svēto Rakstu lasījumi un sprediķi uztur piemiņā Svēto vēsturi, atsvaidzina un atgādina mums visu to, ko

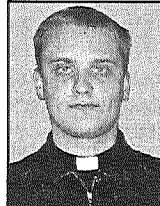
Dievs ir darījis un dara cilvēku pestīšanas labā. Baznīcas liturģija Adventā atgādina, ka Dievs ir nācis pasaulē kā Pestītājs un ka Viņš otrreiz atnāks Pastardienā kā Tiesnesis.

Būtiska nozīme Adventā ir Jaunavai Marijai, kas pasaulēi dāvināja Pestītāju. Šo notikumu skaistums un prieks top cildināts, īpaši pārdomājot lemiesokas un pārdomas par visu, kas ar viņu noticis, jo Pārdabiska dzīvība dzimst viņas klēpī. Šis notikums atgādina, ka Advents arī mums katram ir īpašs laiks, jo mēs gaidām

Dieva Dēla atdzimšanu mūsu sirdī.

Īpaši dievkalpojumi Adventā ir rorātu Sv. Mises. Tās iesākas ar Gaismas ritu kas mums atgādina, ka cilvēks bez Dieva dzīvo tumsā (grēkā, naidā, egoismā) un vienlaikus uzsver to, ka mēs gaidām atnākam Gaismu – Bēnu Jēzu, jo Viņš vienīgais var izgaismot šo tumsu. Adventa simboli: Adventa vainags atgādina, ka Jēzus Kristus ir ista saule. Adventa durvju vainags simboliski aicina: «Nāc iekšā, durvis ir vaļā!», «Nāc, Jēzu, esi mūsu Ciemiņš!». Adventa laika krāsa ir violetā, norādot, ka gaidāma ķēniņa ierašanās, kā arī uzsverot gavēņa laika nozīmi.

Atvērsim savas sirdis Jēzum Kristum, kas mūs grib apciemot, kas grib ienākt mūsu sirdīs, padarīt tās gaišas, padarīt visu mūsu dzīvi gaišu, lai mūsu nemierpilno ikdienu piepildītu ar mieru un nestu mūs uz Savām rokām kā labās tā jaunās dienās.

Priesteris M. Laureckis

Lūgšana

Kungs, mūsu Dievs, cilvēku draugs,
Tu sūtīji savu eņģeli pie Marijas un
Nācareti,

lai tas viņai sacītu:

«Priecāties, tu esi saņēmusi Dieva svētību!»

Marijas sirds bija jūtīga,
un, kad Tu prasīji negaidīto un
neiespējamo,
viņa ļāva, lai tavs vārds viņu uzrunā.

Dāvā mums šo pašu žēlastību,
ko saņēma Jaunava Marija, —
dari mūs jūtīgus pret Taviem vārdiem!

Dari mūs uzņēmīgus pret katru vārdu,
ko mums sacīsi Tu
vai ko teiks kāds no Taviem bērniem,
ar kuriem Tu liksi mums sastapties.

Atbrīvo mūs no skumjām,
kas dzimst noslēgtā sirdī,
lai Marijas prieks kļūst par mūsu prieku
šodien un uz mūsu mūžiem!

Amen

Kardināls Godfrīds Danēlss

Gatavojoties Kristus dzimšanas svētkiem, ticīgajiem ir ieteicams:

* izsūdzēt grēkus un pieņemt sv. Komūniju;

* biežāk piedalīties dievkalpojumos, piemēram, rorātmisēs;

* kāzu un citu svinību gadījumos aturēties no troksņainām, pasaulīgām izpriecām;

* ģimenei pulcēties pie Adventa vainaga, lūgties, pārdomāt par ticības lietām.

BAZNĪCAS ZIŅAS

Baznīcas vēsturē lielākās beatifikācijas svinības

28. oktobrī sv. Pētera laukumā notika 498 divdesmitā gadsimta Spānijas mocekļu beatifikācija. Šo vēsturē lielāko beatifikācijas svinību ceremoniju vadīja Kanonizācijas lietu kongregācijas prefekts kardināls Žozē Saraiva Martins.

Par svētīgajiem tika pasludināti divi bīskapi, 24 priesteri, 462 reliģiozo ordeņu locekļi, diakons, subdiakons, seminārists un septiņi laji. 145 no viņiem mocekļības brīdī bija vecumā no 20 līdz 30 gadiem, savukārt, 18 mocekļi bija tikai 16 līdz 19 gadus jauni. Lielākā daļa – 489 – tika nogalināti savas ticības dēļ 1936. gadā, septiņi – 1937. gadā, bet divi reliģisko vajāšanu laikā, 1934. gada oktobrī.

Jānis Pāvils II parādās ticīgajiem

Televīzijas kompānija «Vatican News Service» demonstrējusi

● Agentūras «AP» attēlos redzams Jāņa Pāvila II tradicionālais žests un liesmu mēles viņa piemiņas ugunskurā.

kadru, kas liecina par nelaika pāvesta Jāņa Pāvila II parādīšanos ticīgajiem. Viņa figūra atpazīta liesmu mēlēs, kas cēlušās no uguns-kura, kurš iedegts pāvesta piemiņai.

Vairāki simti ticīgo, kas piedalījās Jāņa Pāvila II nāves otrās gadskārtas pasākumā, novēroja, ka uguns-kura liesmas vienā brīdī pie-

ņēma viņa silueta formu, turklāt tieši tai pozā, kura Jānis Pāvils II parasti sveica ticīgos. Viens no klātesošajiem – 26 gadus vecais Gže-gošs Lukašiks – paspēja uzņemt uguns-kura fotogrāfiju, kurā labi saskatāma šī līdzība. Šis fotoattēls ir publicēts daudzās Romas katoļu mājaslapās, un to demonstrējusi Vatikāna televīzija, raksta «Daily

Mail». «Fotoattēlā redzama liesmu mēļu veidota cilvēka figūra, un es uzskatu, ka tas ir Dieva kalps, Romas pāvests Jānis Pāvils II,» sacīja Vatikāna televīzijas raidījumu direktors Jareks Čileckis, kurš bija tuvs Jāņa Pāvila II draugs.

Fotouzņēmums tapis Dienvidpolijā, kur vietējie iedzīvotāji Matiskās kalna galā regulāri dedzinājuši uguns-kurus par godu pāvestam. Iemesls, kādēļ tas medijos parādījies pusgadu pēc uzņemšanas, esot gaužām vienkāršs – Lukašiks nebija sakrītībai pievērsis lielu uzmanību, un tikai pēc tam, kad attēlu pamanījis vietējā mūķene Jadviga Klimonda, tas ievietots viņas interneta mājaslapā un vēlāk izplatījies pa visu pasauli.

Jaunieši no Latvijas piedalīsies alternatīvajā rallijā

Trīs uzņēmīgi jaunieši no Latvijas – Lāsma Čirkše, Pauls Rimbenieks un Didzis Lauva – piedalīsies alternatīvajā rallijā Parīze –

Dakāra, kurš sāksies šī gada pēdējās dienās un ilgs trīs nedēļas. Viņi būs pirmie, kas šo braucienu apvienos ar misijas darbu Āfrikas draudzēs un skolās.

Āfrikā ir veikti daudz un dažādi kristīgās misijas darbi, tomēr Āfrikas ziemeļos un ziemeļrietumos joprojām dominē islams. Arī politiskā situācija daudzās valstīs ir dramatiskā, daudzviet izplatīts terorisms. Šie apstākļi jauniešu nebaida, viņi gatavi arī ekstremālos apstākļos sniegt liecību par savu Dievu un Viņa darbiem.

Brauciena misijas darbību var iedalīt četrās daļās. Pirmā – apciemot kristiešu draudzes tajās pilsetās, kurās brauks cauri rallija dalībnieki. Otrā – kontaktēties ar Āfrikas iedzīvotājiem, būt atvērtiem attiecībā uz kristietību. Trešā – būt par liecību pārējiem rallija dalībniekiem. Ceturtā – būt par piemēru un iedrošinājumu citiem kristiešiem, ka tas, kas iecerēts, paveicams un izdarāms Dieva spēkā.

Materiāli no www.katedrale.lv

Patiesss un ticams stāsts par svēto Mārtiņu

Novembrī tiek atzīmēta svētā Mārtiņa piemiņas diena. Mūsu senčiem Mārtiņi bija lauksaimniecības darbu noslēguma, ziemas sākuma diena. Ar to arī izskaidrojama paraža, ka līdz Mārtiņiem vajadzēja visu lauku ražu novākt un laukus apart.

Nosaukumu šai dienai ir devis Tūras bīskaps Mārtiņš, kura dzīvi sīki aprakstījis viņa biogrāfs Sulpijs Severs, kas bijis šī svētā skolnieks, laikabiedrs, ļoti tikumīgs un kristālskaidrs cilvēks. Viņš speciāli brauca uz Tūru, lai no paša Mārtiņa un viņa uzticamajiem audzēkņiem savāktu ziņas par šo cilvēku. Grāmatu par svēto Mārtiņu Sulpijs Severs nodeva atklātībā vēl Mārtiņam dzīvam esot. Mārtiņš kā svētais bīskaps nebūtu ļāvis publicēt to, ja grāmata neatbilstu patiesībai. Tāpēc ziņas par svēto Mārtiņu ir patiesas un ticamas.

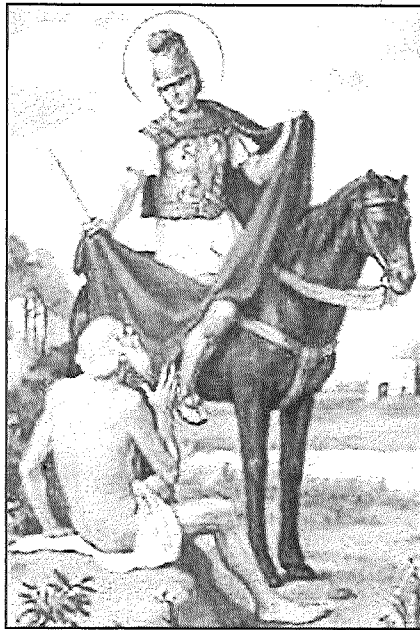
Svētais Mārtiņš, svētais Ambrozijus un svētais Augustīns ir pieskaitāmi pie ievērojamiem Rietumu Baznīcas svētajiem tēviem, kuru slava atmirz līdz pat šim laikam. Lai gan svētais Mārtiņš nav atstājis nevienu rakstītu rindu, taču viņam bija seno vienuļnieku askēze, brīnumdarītāja spējas. Mārtiņš bija arī tautu misionārs, apveltīts ar tēlainām un nemākslotām runas dāvanām, kas balsījās lielā Dieva mīlestībā un palāvivā. Ar to viņš daudzus jo daudzus atgriezta pie ticības, tāpēc arī projām tiek saukts par Rietumu baznīcas sveci un gaismu.

Pēc izcelsmes Mārtiņš ir Romas virsnieka dēls. Viņš dzimis 316. gadā toreizējā Romas provincē

Panoniā, taču izauga Pavijā, Ziemeļitālijā. Mārtiņa vecāki bija pagāni. Tēvs vēlējās, lai dēls kļūtu virsnieks. Taču jau desmit gadu vecumā Mārtiņš iepazinās ar kristietību un kļuva katehumens, kas gatavojas kristietībai. Jau 12 gadu vecumā zēns sapņoja sākt kristietību vienuļnieka dzīvi. Tomēr 15 gadu vecumā, paklausīdams tēva gribai, zēns uzgērbta jātņieka tērpu un Galilejā tika sagatavots virsnieka karjerai.

Zināms, ka dienestā Mārtiņš ir kārtīgi pildījis savus pienākumus, kas pavēra viņam ceļu uz augstākām dienesta pakāpēm. Viņš sevi pilnībā apliecināja kā morāli stipru, sirdsskaidru un labsirdīgu jauniešu.

Tas bijis ap 335. gadu. Kādā ziemas pievakarē Mārtiņš, jādams uz sava zirga, Amjēras pilsētā satīcis puskaulu ubagu, kurš, drebēdams no aukstuma, lūdzis dāvanas. Tā kā Mārtiņam nekā nav bijis pie rokas, ko iedot trūkcūcietējam, viņš bez domāšanas ņēmis zobenu un nogriezis ar to pusi no sava mētēla un atdevīs ubagam. (Šis skats dažreiz ir redzams kristīgajā mākslā gleznās par svēto Mārtiņu.) Nākamajā naktī Mārtiņam parādījās Kristus, gērbies viņa dotajā pūsmētelī, un sacīja: «Mārtiņš, katehumēns,

● Baznīcas gleznās svētais Mārtiņš visbiežāk tiek attēlots kā kareivis, kurš ar zobenu nogriez pusi sava apmetņa, lai dāvinātu to salstošajam ubagam.

mani apgērbta ar šo mēteli.»

Astoņpadsmit gadu vecumā Mārtiņš pieņēma kristību. Atstājis armiju, viņš devās uz Puatjē pie bīskapa, svētā Hilārija, kas viņu iesvētīja par ekzorcistu. Vēlāk, kad Tūras bīskaps nomira, viņa vietā par bīskapu iecēla Mārtiņu.

Kļuvis par Tūras bīskapu, Mārtiņš sākumā apmetās sava priekšgājēja mājā pie katedrāles. Bet tur viņam nebija miera no

daudzajiem apmeklētājiem. Tāpēc, gribēdams arī turpmāk kļūt uzticīgs klostera mūku dzīvesveidam, viņš ierīkoja klosteri ārpus pilsētas un tur dzīvoja kopā ar pārējiem mūkiem vislielākajā nabadzībā. Tieši no šī klostera sākušies viņa daudzie misiju ceļojumi pa visu valsti līdz pat Parīzei. Tie sekmēja pagānu kristianizēšanu un daudzus ļaužu atgriešanos pie ticības. Stingrs savos pienākumos, bet līdzjūtīgs, lēnprātīgs pret visiem – tāds bija Mārtiņš. Viņa darbu sekmēja arī brīnumdarītāja dāvanas.

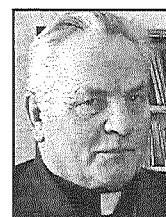
Kādu dienu Mārtiņa sprediķa laikā viņam pie kājām nokrita mēte, turēdama rokas bērnu, kas tikko bija nomiris. Māte raudāja un izmisīgi lūdza, lai glābj bērnu. Mārtiņš, līdzjūtības mudināts, sāka lūgt Dievu par bērnu. Viņa lūgšana tika uzklaušīta, bērns atdzīvojās un laimīgā mēte aizgāja kopā ar mazuli.

Citreiz bijis tā, ka Mārtiņam ceļojuma laikā nomiris kāds klostera biedrs, kas vēl nav bijis nokristīts. Klosters brāļi raudājuši pie mirušā līķa. Ieradies arī Mārtiņš. Viņš noņemties ceļos pie mirušā un lūdzies, lai mirušais atdzīvojas. Tā arī noticis. Pēc tam klostera brālis pieņēmis kristību un nodzīvojis vēl ilgus gadus.

Ceļojumā uz Kandes draudzi Mārtiņš saslima ar drudzi. Neatļaidīgi lūdza Dievu, lai tas paņem viņu no šīs pasaules. Bet mācekļi satriekti lūdzās: «Tēvs, kādēļ tu mūs atstāj? Kam tu uzticēsi rūpes par saviem bērniem?» Arī Mārtiņš lūdza Dievu: «Kungs, ja es esmu savai tautai vēl vajadzīgs, tad es neatsakos no darba. Tavš prāts lai notiek!» Brāļi, redzēdami viņa slīmbu un to, cik Mārtiņam grūti, lūdza, lai viņš pagriežas uz sāna, kas varētu atvieglināt stāvokli. Bet viņš mierīgi atbildēja: «Brāļi, ļaujiet man labāk skatīties uz debesīm, nekā uz zemi, lai mana dvēsele ceļā uz debesīm ņemtu tiešo virzienu pie Kunga.»

Mārtiņš nomira 397. gada 8. novembrī 81 gada vecumā. Viņu apbedīja 11. novembrī Tūrā, Francijā. Uz Mārtiņa kapa vietas tika uzcelta baznīca, ko vēlāk pārbūvēja par majestātisku bazilīku svētā Mārtiņa godam. Daudzie brīnumi, kas notiek šajā bazilīkā, padarījuši to par slavenu, tāpēc te vienmēr ir daudz svētceļnieku.

Lai svēto pieminēšana mūs mudina uz īsti kristīcīgu, svētīgu dzīvi! Svētais Pāvils atgādina: «Brāļi, mēs esam aicināti svētumam!».

Un vēl — «Tie, kas svētajiem svēti seko, atklājas kā svētie.» (Gudr.6.10)

Dekāns P.Vilcāns

JAUTĀJĀT – ATBILDAM

Par svētdienas svinēšanu

JAUTĀJUMS. Iepriekšējā «Cerības» numurā priesteris A.Budže rakstīja par to, kā aizvadāma svētdiena. Gribētos zināt, kā kristīgajā pasaulē radusies kārtība svinēt svētdienu?

«Tev būs svēto dienu svētīt» — tā saka trešais Dieva bauslis. Kā saule pie debesīm ir zvaigžņu karnīene un vadītāja, tā katru Baznīcas gada nedēļu ievada *Kunga diena* — svētdiena.

Sinaja kalnā Dievs caur Mozu izraēliešiem deva pavēli — **Atceries, ka tu svētītu sabatu!**

Ar to bija izteikts Dieva aicinājums — Viņa dienu svētīt. Sabata miera likums pie jūdiem bija ļoti stingrs. Apzinātus un tīšus sabata miera likuma pārkāpējus sodīja ar nāvi (II Moz. 31, 14 un 35,2) un nomētāja ar akmeņiem (Num. 15, 32). Tāpat nedrīkstēja aizdedzināt pat uguni un kaut ko vārīt (II Moz. 35,3). Tādēļ visu nepieciešamo ēdienu sabata dienai vajadzēja gatavot dienu iepriekš (II Moz. 16,23). Lai ēdienu uzturētu siltu, traukus aplāja ar sienu, skaidām, vilnu, dzīvnieku ādām.

Sabatā drīkstēja noiet vismaz 2000 pēdu (ap 1000 metru). Jūdu likumu krājums uzskaita 39 galvenos darbus, kurus nedrīkstēja darīt sabatā, un katram no tiem ir vēl vairāki paveidi. Šie galvenie darbi lielākoties bija saistīti ar smagu fizisku piepūli — aršana, sēšana, pļaušana, kūlīšu siešana, kulšana, bet bija arī ļoti nenozīmīgi, piemēram, mezgla siešana vai atraišana, divu dūrienu izšūšana, divu burtu rakstīšana vai uguns apdzēšana (Kirchen Lexikon, III, 231.lpp.).

No visa iepriekš minētā izriet,

ka Dievs sabata svētdienu uzskatīja par ļoti svarīgu un vēlas to īpaši piekudināt. Talmūdā (rabīnu rakstniecības pieminēklī, kur ietilpst reliģiski tiesiskās normas un viss, ko ebreju zinātnieki rakstījuši no 300. gada pirms Kristus un līdz 500. gadam pēc Kristus) atpūta no visiem darbiem tiek uzskatīta par negatīvu sabata svētdienu, bet kā pozitīvais tiek apzīmēta Likuma lasīšana, ko uzskata par Mozus dotu saistošu priekšrakstu. Katram izraēlim sabata diena bija priekā diena (Iz. 58,13), jo tā atcerējās pasaules radīšanas pabeigšanu. Jūdi uzgērbta savas svētku drānas, priecīgā noskaņā ieturēja malītes (Lk. 14,1). Sabatā nekad negavēja (Jud. 8,6).

No apustuļu laikiem sabata svinēšanas vietā sāka pirmās nedēļas dienas svinēšanu, ko Baznīcas kalendārā apzīmē ar latīnisko «Dominica» — *Kunga diena*. Nav zināms, vai *Kunga diena* bija jau pašā sākumā, vai to šādi nosaucis Konstantīns Lielais.

Mocekļa un svētā Justīna aizstāvēšanās rakstos no Tertuliāna darbos, acīmredzot, pieskaņojoties pagānu izpratnei, atrodams nosaukums *Saules diena*, kas vācu valodā atbilst tagadējam svētdienas nosaukumam — Sonntag.

Nav šaubu, ka *Kunga dienas* nosaukums ir apustuliskas izcelsmes. Tas nozīmē Kunga Jēzus augšāmcēlšanās piemiņas dienu. Uz to norāda sekojošas vietas Svētajos Rakstos.

1. «Pirmajā nedēļas dienā, kad bijām sanākuši maizi lauzt, Pāvils, gribēdams nākamajā dienā doties ceļā, runāja uz tiem, un viņa runa ieilga līdz pusnaktij.» (Ap.d. 20,7)

2. Svētais Pāvils I vēstulē korintiēšiem raksta: «Ikkatrā pirmajā nedēļas dienā lai ikviens, cik bijis iespējams atlicināt, tur gatavībā, ka dāvanas nav jālasa tikai tad, kad es nākšu.» (I Kor. 16,2)

3. Ka pirmie kristieši svinējuši svētdienu, mums pastāsta mocekļis Svētais Justīns (miris 166. gadā) šādiem vārdiem:

«Sauls vārdā nosauktajā dienā sapulcējās visi, kas atradās pilsētā vai uz laukiem, vienuviet, kur tad tika lasīti priekšā apustuļu darbi. Tad, ja priekšā lasījās bija pabeidzis, priekšsēdētājs uzstājās ar runu, kurā pārliecinoši atgādināja atcerēties šo skaisto mācību. Pēc tam visi kopā piecēlās un lūdzās. Pēc lūgšanas tika atnesta maize un vīns. Priekšsēdētājs lūdza pateikdamies, bet tauta pievienojās, sacīdama — Amen. Tad sekoja Konsekriācija un Komūnija».

4. «12 apustuļu mācībā» pirmajā vai otrajā gadsimtā sacerētājā rakstā par svētdienas svinēšanu tiek minēts sekojošais:

«Svētdienā sanākat kopā, lauziet maizi, izteikdami pateicību, kad jūs savus grēkus esat izsūdzējuši, lai jūsu upuris būtu tīrs. Bet ikkats, kuram ar savu draugu būtu strīds, vispirms izlīgt ar draugu un tad nāc upurēt. Jo tā saka Kunga vārds: Visur un visos laikos lai man tiktu salikts tīrs upuris, jo es esmu liels Kēniņš, un mans vārds ir brīnumains starp tautām.»

Baznīca vienmēr ir turējusies, lai ticīgie stingri ievērotu likumu par svētdienas svinēšanu. 585. gadā koncils Francijā bargi nosodīja svētdienas nesvētdienu un piekudināja no sestdienas uz svētdienu sagaidīt *Kunga dienu* ar

lūgšanām un dievbijīgu sagatavošanos.

Arī pasaulīgi priekšraksti piekūdina svētdienas svinēšanu. Jau Konstantīns Lielais mēģināja iespējami veicināt svētdienas svinēšanu. Viņš atbrīvoja kareivjus svētdienās no dienesta armijā, lai viņi varētu apmeklēt dievkalpojumus, un noliedza šajās dienās tiesas sēdes. Viņš arī izsludināja svētdienas mieru visā valstī.

Valentiāns II aizliedza svētdienā spēles cirkos un dažādus teātra uzvedumus.

Kārlis Lielais uzlika naudas sodu tiem, kuri svētdienās un svētku dienās noturēja pasaulīgas saņāksmes.

Ungārijā karalis Stefans 1060. gadā izdeva likumu, pēc kura tiem, kas svētdienās nevēriģi izturējās pret svēto Misi un dievkalpojumiem, jānogriež matī, lai pēc kailās galvas katrs varētu pazīt svētdienas nesvētdienu.

Senie likumi noteica, ka rūpniecībā nodarbinātie strādnieki nevar būt piespiesti pie darba svētdienās, bet tirgotavas galvenā dievkalpojuma laikā ir slēdzamas.

Mūsdienās svētdiena ir pilnīgi zaudējusi savu garīgo nozīmi. Tāpēc svētais Bīskaps Pauls Vilhelms Keplers atgādina, ka kristīgā tauta, kurai vairs nav svētdienas, kuras robežās svētdiena manāma pustukšās baznīcās, lai cik bagāta, slavēna un augsti civilizēta tā būtu, tās garīgā un dvēseliskā dzīve atrodas zemu un neiet preti nekādai labākai nākotnei.

Priesteris A.Budže

PĀRDOMĀM

Es jautāju, Dievs atbild

Kā lai es pateicos Dievam, kad mans kaimiņš cieš no bada un slāpēm? Kā lai saku: paldies, Kungs, par šo maltīti?

Kad mans kaimiņš ir kails vai gul uz ielas, vai tiešām man būtu jāsaka: Tavs labums, ak, Kungs, lai tiek slavēts? Vai man būtu jāslavē Dievs, kad viņš dāvā man, man vienam, brīvību un veselību?

Kad mans kaimiņš ir nomācīts, varbūt slims, vai man jāsaka: slavēta lai Tava zēlastība? Kad miljoniem cilvēku aizvien dzīvo tumsā, vai man jāteic: paldies, Kungs, ka esi mani izredzējis savu izvēlēto pulkam?

Mans bērns, Es nedodu tev ēdienu un dzērienu, lai tu viens sajustu sātu un dzīvotu priekā. Es tev dodu šo dāvanu, lai tu dalītos savā maltītē ar kaimiņu, kas cieš badu. Kad tu viņu paēdināsi, viņš atzīs Manas rūpes un pateiksies savam Dievam.

Mans bērns, Es tev nedodu apgērbu un mājokli, lai tu iepazītu komfortu un ļautos lepnūmam. Tavš mētelis var sasildīt kaimiņu, kas dreb, un tava māja — uzņemt nelaimīgo. Kad caur tevi viņi iepazīs Manu labestību, viņi slavēs Manu vārdu.

Mans bērns, es nedodu tev veselību un brīvību, lai tu liksmotos bezrūpībā. Tu esi spēka pilns, tāpēc vari iet pie slimajiem un vājajiem; tu esi brīvs, tāpēc vari cīnīties par apspiesto brīvību. Kad viņi caur tevi iepazīs Manu zēlsirdību, viņi Mani slavēs.

Mans bērns, Es neizvēlējos tevi, lai tu justu mieru un drošību šajā laikā un mūžībā. Es tevi izredzēju, lai tu strādātu kopā ar Mani. Lai tu nestu Manas mīlestības liecību cilvēkiem. Lai viņi justu, ka Es pats esmu viņu vidū, lai viņu tumsa pāraugtu gaismā, lai kopā ar tevi tie slavētu savu Dievu.

Stāsti no bebra kunga dzīves

«Novadnieka» 13. novembra numurā stāstījām par bebru posta darbiem ūdenstilpju tuvumā, šo dzīvnieku medību īpatnībām, kā arī mednieku priekšlikumiem, lai grauzēju skaitu samazinātu. Soreiz — turpināsim iepazīšanos ar bebrim.

Bebra CV

Bebrs jeb Eirāzijas bebrs ir grauzējs ar druknu, masīvu ķermeni. Galvenie darbarīki šim dzīvniekam ir koši oranžie priekšzobi (lai piedod zobu pastas reklāmas veidotāji, bet kolgeits tur neko nevar līdzēt), kas ir gandrīz centimetru plati, kaltveidīgi un pielāgoti koku graušanai. Ja bebram ienāk prātā, pāris dienās kā nieku var nograuzt stumbru viena metra diametrā. Šopavasār savām acīm vēroju, cik kārtīgi bebri noguldījuši diametrā pusmetrīgas apses, alkšņus un bērzus netālu no Velnēzera Krāslavas rajonā. Koku galotnes un tievākie zari sagabaloti ērtākai transportēšanai, bet resnākie balķēni guļ ezerā krastā.

Zinātāji stāsta, ka bebra zobi strādā kā šķēres, kož ātrā koduma virknē. Raujot sakosto vietu, var tikt atkots liels ādas vai miesas gabals. Tāpēc, ja bebra zobu ceļā pagadās cilvēka kāja vai medību suns, kodums var būt bīstams nekā lapsas, āpša vai jēnotsuņa pārinodarījums.

Līdzīgi kā citiem grauzējiem, bebram zobi darbībā nepārtraukti dīkst un ir kā uzasināti. Tie aug visu dzīves laiku, tāpēc dzīvnieciņam nav lielākas nelaimes kā zoba nolaušana. Pretējais zobs turpina augt ātrāk un beigās bebrs nespēj aizvērt muti un var aiziet bojā.

Kažoks bebram var būt no gaišbrūna līdz melnbrūnam tonim ar rupjiem akotmatiem un mikstu, biezu pavilnu. Ja izdodas novērot tikko ienirušu bebru, no viņa kažoka izšaujas burbuliņi, kas nodod atrašanās vietu ūdens. Viens no bebra darbības galvenajiem uzdevumiem ir kažoka ietaukošana ar visai nepatīkami smakojošiem izdalījumiem. Starp citu, tādā veidā tiek iezīmēta arī teritorija.

Daba bebru apveltījusi ar ļoti labu dzirdi un ožu. Krastā dzīvnieks ir visai neveikls, toties nepārspējams peldētājs un nirējs.

Ģimeniski un satīcīgi

Pieredzējušais mednieks Gerald Kalinkevičs, kuram bebru medības ir iemīļota aizraušanās, izpētījis ūdeni mitošo grauzēju parašas un zina stāstīt par šo dzīvnieku ģimenes dzīvi.

— Bebru ģimenē ir tētis, mamma, kas visu laiku dzīvo kopā. Pie vecākiem kādu laiku turas arī jaunuļi, kamēr sasniedz dzimumgatavību un tiek patriekti projām, tā teikt, lai veido paši savu ģimenes dzīvi un iekārtotu mājas, respektīvi — jaunus aizsprostus un alas. Riesta laiks sākas ap janvāri, tad kungiem notiek visai nopietnas cīņas, lai iekarotu dāmas sirdi. Ir gadījies nometīt dzīvniekus, kam aste vienās rētās.

Bebru mammai parasti piedzimt divi mazuļi, kas tiek rūpīgi, bet stingri audzināti un mācīti dzīves gudrībās. Un jāapgūst bebrēniem daudz — kā rakt alas, veidot kanālus, kā būvēt mājas un aizsprostus. Vienu iecirkni (aptuveni puskilometra garumā) apdzīvo un teritoriju apsargā viena ģimene. Pārāpdzīvotības apstākļos saime no saimes apmetas arī tuvāk — pārsimt metru attālumā, sabūvējot aizsprostu kaskādes.

Īpaši interesanti ir vērot, kā vecāki mazuļus māca būvēt aizsprostus. Sēž, atspiedušies uz aste, modri vēro apkārtni un vienlaikus skatās, kā bebrēni no dūņām un dubļiem ar priekšķepām līpina tādas kā mazus ķieģeliņus, ar ko nostiprināt aizsprostam savilkto zarus un zāli. Priekšķepas, salīdzinot ar pakalējām, kas reizēm ir vīra dūres lielumā un līdzinās pleznām, ir daudz mazākas. Toties veiklas un prasmīgas. Priekšķepām ir arī viens garš, šķeltnags, ar ko dzīvnieks var veikli sakopt savu kažociņu.

Bebra lepnums

Ja domājat, ka bebra lepnums ir spēcīgi zobi, tad kļūdaties. Vis svarīgākā dzīvniekam ir pamatīgā lāpstveidīgā aste. Tā peldot tiek izmantota gan par atri, gan par stūri, bet uz sauszemes, kokus grauzot, aste noder par atbalsta punktu un stabilitātes garantu.

Tāču pats galvenais — aste dzīvnieciņiem ir kā pieliekamais, kur uzkrājas dabiskās enerģijas rezerves visai garajai ziemai. Spriežot pēc tā, cik biezu asti bebrs rudenī uzēdis, var puslīdz droši zināt, cik barga būs ziema. Asti bebrs izmanto arī trauksmes izziņošanai. Ja rodas bīstama situācija, krastā manāms kas aizdomīgs, ar asti dzīvnieks dod spēcīgu sitienu pa ūdeni, gluži kā ar deli nobūkskšina. Tas ir signāls pārējiem bebrim, ka uz laiciņu jāzūd lapās, tas ir, jāienirst.

Gardēži var apgalvot, ka kūpināta bebra aste ir delikatese, pēc konsistences līdzīga kūpinātai ātei, vienīgi savdabīgāku garšu. Pirms kūpināšanas astes iesāla tāpat, kā sāla speķi.

Pret bebru ar buldozeru?

Aizsprosti tiek uzskatīti par ideāliem ūdens attīrības filtriem. Jāatceras, ka bebrs applūdinās to zemi vai mežu, kuram nav ista saimnieka, kā arī tās platības, kur nenotiek regulāra lauksaimnieciskā darbība. G.Kalinkevičs stāsta: — Kāds zemnieks žēlojās, ka bebrs uztaisījis dambi un sākusi pārpurvoties lēzena pļava. Rezultātā ūdens sācis plūst apkārt. Bebru saime turpinājusi būvēt dambi pa applūdušo pļavu metrus 150, kamēr secinājusi, ka zemā vieta nav īsti piemērota un jāiegulda pārāk lieli pūļi. Dzīvnieki tomēr nav aizgājuši projām, bet izstukojuši, ka būvēt vajag citā vietā, kur ūdens labāk turas.

Literatūrā rakstīts, ka dambi dzīvnieki nebūvēs, ja ūdens līmenis ir dziļāks par 70 centimetriem, jo šādu ūdeni grūti aizsprostot. Bebru būves ir grūti nojaukt. Pat,

● Lai tiktu pie bebra cepeša, nākas krietni nopūlēties, liekot rāmju slazdus. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc bebru medības joprojām ir maz populāras.

ja pa dienu tās nolīdzina ar buldozeru, pa nakti tās tiek atjaunotas.

Vai situācija bezcerīga? Iespējams. Par to liecina vairāki reāli stāsti. Ja cilvēks, savā gudrībā cerēdams dzīvnieku vinnēt, dambi iebūvē notekcauruli, bebri jūt ūdens līmeņa krišanos. Galu galā viņi atrod arī noplūdes vietu. Ja neizdodas to aizdrīvēt ciet, viņi vienkārši uzceļ jaunu aizsprostu lejāk par caurules galu. Ja jau ūdens turpina aizplūst, tad lai krājas jaunajā diķī!

Starp citu, pēc bebru «hidrotehniskajām» būvēm rudenī var ļoti labi noteikt, kāda būs ziema. Ja bebri rudenī dambjus nebūvē un neremontē, droši var teikt, ka ziema būs sausa un sniegaina, ūdens līmenis nemainīgs. Ja būves tiek nostiprinātas un paaugstinātas, ūdens līmenis ziemā celsies.

Taisa āliņģus

Kad uzsalst ledus, bebram tā nav liela bēda. Zem ūdens dzīvnieki pēc iespējas cenšas ar zobiem izgrauzt ledu, bet pēdējo ledus kārtiņu izlauz ar spēcīgo muguras kūkumu.

Pēc tā, cik aktīvi grauzēji darbojas, var noteikt arī laika apstākļus. Ja bebri intensīvi staigā pa krastu, barojas un citādi šiverējas, drīz gaidāms pamatīgs sals. To var noteikt ar precizitāti līdz dažām dienām.

Kas var būt gardāks

Senākos laikos bebra gaļa daudz tika izmantota uzturā, bet vēlāk uzskatī mainījās un pašlaik pārtikā to lieto tikai retais. Pārsvārā tiek gatavoti kūpinājumi, ko atzīst par ļoti garšīgiem. Bebra gaļa ir tumši sarkana, apkārt krietni daudz tauku.

Gatavojot gaļu kūpināšanai vai sautēšanai, jācenšas gabalus maksimāli atbrīvot no plēvē, izgriezt un izņemt visus iekšējos taukus. Ja bebra gaļa nav domāta kūpināšanai, gabalus ieliek aukstā ūdenī, uzvāra, nosmeļ putas un ūdeni nolej. Pēc tam gaļu var

● Bebra kažoks ir ļoti izturīgs, gaļa garšīga un veselīga, bet tauki un dziedzeru sekrēts — dažādu derīgu vielu krātuve cilvēku veselības uzlabošanai. Foto no G.Kalinkeviča albuma.

Izmanto dziedniecībā

Bebru dzimumdziedzerus, kuros veidojas īpašs sekrēts jeb muskuss, kopš seniem laikiem uzskata par brīnumlīdzekli dažādu veselības kaitību ārstēšanai. Zinātnieki noskaidrojuši, ka tas satur ap pussimtu cilvēkam vajadzīgu ķīmisku vielu, tajā skaitā arī dažādas hormonu grupas. To savulaik atzinis arī Vidusāzijas zinību vīrs Avicenna.

Pēc dzīvnieku nometīšanas dziedzerus ar sekrētu atdala. Ilgstošai uzglabāšanai tos žāvē, bet var arī pārliet ar ūdeni (izvilkums noderēs lielu brūču, apdegumu dziedēšanai) vai degvīnu (uzlējumu ierīvē ādā vai lieto iekšķīgi).

IEKŠĪGI tas ir līdzeklis pret audzējiem, nervu sistēmas stimulators, uzlabo dzimumfunkcijas, atvieglo klimaksa problēmas, ieteicams osteoporozes gadījumos, palīdz organismam atjaunoties pēcķīmijas periodā. Uzmanieties, jo bebru dziedzerus nevar lietot iekšķīgi, ja ir paaugstināts asinsspiediens. Organisms pie līdzekļa jāpieradina pakāpeniski, no 5 līdz 10 pilieniem dienā, pēc nedēļas dubultojot, kamēr sasniedz 40 pilienus dienā. Dzer tikai no rītiem.

ĀRĪGI: muguras, locītavu un muskuļu sāpju gadījumos, pie ekzēmām un izsitumiem, līdz pret krampjiem un vēnu iekaisuma sāpēm.

Šādu ārstniecisku līdzekli ir vienkārši pagatavot. Uz vienu glāzi olīveļļas un vienu glāzi ricīnēļļas ņem 1/10 daļu vidēji liela bebru dziedzera un ūdens peldē vāra vismaz 40 minūtes. Eļļa lieliski palīdz, ja to iesmērē vakarā pēc kosu, kalmju sakņu vai auzu salmu novārījuma vannas un slimo vietu pēc tam aptin ar vilnas šalli.

Dziedniecībā lieti noder arī bebru tauki, kas iedarbojas līdzīgi lāču taukiem. Tos satecina no treknās, gaļīgās aste un lieto, iesmērējot pret locītavu stīvumu, artrītu, podagru.

«Dziedinātājs»

turpināt vārit, cept, var sautēt ar garšvielām. Šādā veidā tiek noņemta īpatnējā piegarša, kas daudzām nepatīk.

Mednieki zina teikt, ka garši-

gas esot bebra gaļas kotletes, ja masai tiek piemalta klāt arī stirnas gaļa. Ļoti laba esot arī bebra gaļas pastēte.

L.Kirillova

KAIMINU RAJONOS

Ludzas pārvaldes robežsargiem augsti apbalvojumi

Iekšlietu ministrs Ivars Godmanis svinīgos pasākumos Iekšlietu ministrijā un Valsts robežsardzē pasniedza augstus apbalvojumus ministrijas dienestu darbiniekiem. Tajā skaitā arī divi Ludzas rajona darbinieki – robežsardzes majors Uldis Karnijanovs, kas saņēma Sudraba Goda zīmi, un virsleitnants Arvīds Čodars, kas apbalvots ar Bronzas Goda zīmi.

«Ludzas Zeme»

BALVU RAJONĀ

Viņi izvēlējās dzemdēt mājās

Balvnieši Jevgēnija un Aleksejs ir pirmais pāris Balvu rajonā, kas uzdrošinājās mazuli laist pasaulē savā dzīvoklī, oficiāli reģistrētās mājās dzemdībās.

Kopš brīža, kad Jevgēnija un draugs Aleksejs uzzināja par gaidāmo mazuli, visvairāk lasītākā literatūra bija par grūtniecību un dzemdībām. Manu uzmanību pieņēma raksti par netradicionālu pieeju bērnu audzināšanā un dzemdībām mājās, stāsta jaunā māmiņa. Un tad es sapratu – tas, kas vajadzīgs un būtu piemērots man un manai dzīves uztverei, ir tieši dzemdības mājās. Bez liekām atrunām tam piekrita arī Aleksejs.

Doma par mājās dzemdībām bija izolota, taču, apskatot pieejamo informāciju internetā, Jevgēnija saprata, ka patlaban Latvijā ir tikai trīs vecmātes, kas pieņem dzemdības mājās un visas tās strādā Rīgā. Saprata vecmāte no Rīgas nebrauks pieņemt dzemdības uz Balviem. Taču tad Aleksejs uzzināja par savas māšas paziņu, kas dzemdējusi mājās Gulbenē, un kurai dzemdības pieņēmusi Gulbenes dzemdību nodaļas vecmāte Aija. Jaunieši uzzināja vecmātes telefona numuru, piezvanīja un vienojās par pirmo tikšanos. Abi atzīstas, ka jau pirmā tikšanās ar Aiju iedvesusi mieru un radījusi pārliecību par izvēles pareizību, jo viņai ir liela dzemdību pieņemšanas pieredze (tostarp arī mājās dzemdību), un viņa spēj iedvest pārliecību, ka tā būs labāk gan pašiem, gan mazulim.

Stingra pārliecība un ticība saviem spēkiem, nepatika pret ārstniecības iestādēm, medicīnisku iejaukšanos un bailes no iespējamās nevērtības speciālistu attieksmes, ir daži iemesli, kāpēc dažas sievietes mūsdienās izvēlas dzemdēt mājās, nevis medicīniskās iestādē. Jevgēnija atzīst, ka ir visa dabiskā piekritēja, tādēļ viņas izvēle bija

● Jevgēnija un Aleksejs saka, ka lēmumu dzemdēt mājās pieņēma, jo bija gatavi šim notikumam.

dzemdības mājās. Viņas pārliecību, ka viss būs vislabākajā kārtībā, nevarēja sagraut pat visbriesmīgākie dzemdību stāsti. Es ticēju sev un savam ķermenim, saka Jevgēnija. Par to, ka viss būs labi, biju pārliecināta par visiem simts procentiem, un tas, manuprāt, gatavojoties šim nozīmīgajam notikumam, ir pats galvenais. Zinu, ka pat tad, ja grūtniecība norit normāli, nekad neko nevar zināt un dzemdēt mājās ir liels risks. Taču tikpat liels risks dzemdēt arī slimnīcā, kur, kā bieži vien dzirdēts, medikāli nereti cenšas visiem iespējamajiem līdzekļiem pastiegt dzemdību gaitu, neļaujot tam ritēt dabiski. Nedomāju, ka veselai sievietei dzemdības mājās ir lielāks risks nekā dzemdības slimnīcā.

Zinādama, ka māte šo ideju var neatbalstīt, Jevgēnija viņai par to nestāstīja. Alekseja vecāki zināja par nodomu dzemdēt mājās un neiebilda. Jevgēnijas ginekologs

gan par šo domu nebija sajūsmā un centās atrunāt, taču topošās māmiņas pārliecība bija stiprāka par daktera atrunām. Visus deviņus grūtniecības mēnešus Jevgēnija regulāri gāja pie ārsta uz pārbaudēm, reizi mēnesi tikās ar vecmāti Aiju, kurai parādīja analīžu rezultātus un informēja par grūtniecības gaitu, kā bija paredzēts abu pušu noslēgtajā līgumā.

Kad sākās dzemdības, Jevgēnija mājās bija viena, jo Aleksejs strādāja Rīgā. Viņa piezvanīja Aleksejam un vecmātei Aijai. Abi ieradās laikā. Stundas mainījās, un pamazām vien dzemdības ritēja savu gaitu. Jevgēnija atceras, ka ar katru stundu sāpes pieņēmas spēkā un kļuva arvien lielākas, taču pamazām viņa pie tām pierada. Lai mazinātu sāpes, pēc vecmātes ieteikuma dzemdību laikā trīs reizes iegājusi vannā. Internetā lasījusi, ka ir sievietes, kas kontrakciju laikā iziet pastaigāties, taču Jevgēnija to tomēr nevarējusi. Pēc 17 stundu ilgām dzemdībām pasaulē nācis dēls, kurš nosaukts par Matveju.

Pēc mažuļa piedzimšanas pagājis jau gandrīz mēnesis, un jaunie vecāki atzīstas, ka dzemdībās nejutās vilušies, jo viss notika dabiski un bez komplikācijām. Dzemdību laikā neizjuta nekādas bailes, man pat šķita, ka es veiksmīgi varētu dzemdēt arī viena. Bija drošības izjūta, jo viss notika dabiski un vienkārši, turklāt blakus bija gan Aleksejs, gan vecmāte, atceras Jevgēnija. Es pati, ja vēlreiz būtu jādzemdē, droši vien vairāk uzmanības pievērstu pašam gatavošanās procesam – noteikti apmeklētu māmiņu skolas nodarbības un vingrotu, ko tagad diemžēl nedarīju. Taču citām topošajām māmiņām neko konkrētu ieteikt nevaru. Ja nav pārliecības par saviem spēkiem un to, ka viss būs, kā nākas, labāk tomēr braukt uz slimnīcu.

Vai sievietei dzemdēt mājās ir droši?

Rudīte Ikere, ginekoloģe:

— Pret dzemdībām mājās iztuos visai atturīgi. Pirmkārt, mūsu sievietes nav tik veselās un reti kura izstaigā visu grūtniecības laiku bez sarežģījumiem. Otrkārt, dzemdības ir neprognozējams process, kurā viss var mainīties ne vien minūtes, bet dažu sekunžu laikā. Mēs, medikāli, baidāmies no katrām dzemdībām. Kad divas stundas pēc dzemdībām sieviete nonāk savas palātas gultā, var atviegloti uzelpot, un arī tad ne vienmēr var paļauties uz to, ka viss pagājis veiksmīgi.

Nina Pleša, Balvu slimnīcas galvenā māsa, dzemdību nodaļas vecmāte:

— Esmu kategoriski pret mājās dzemdībām. Zinu, ka ārzemēs tās ir plaši izplatītas, taču jāņem vērā, ka tur ir pavisam cits dzīves līmenis, – sievietes rūpējas par savu veselību un ir daudz veselākas. Pie mums dzemdības mājās uzskatāmas par lielu risku, jo tas ir pavisam neprognozējams process.

Zanda Lielbārde, Ģimenes atbalsta centra vadītāja:

— Ja medikāli jaunās māmiņas veselības stāvokli novērtējuši kā labu un pati māmiņa vēlas dzemdēt mājās, domāju, to var darīt. Tā ir katras māmiņas brīva izvēle un atbildība, un, ja grūtniece ir pareizi psiholoģiski noskaņota, arī rezultāts būs pozitīvs. Taču, ja man jautā kā sievietei, uzskatu, ka drošāk dzemdēt tomēr slimnīcā, jo risks, kas dzemdību gaitā var rasties, ir neprognozējams.

Pašreiz Latvijā ir apmēram 14 vecmātes, kurām ir tiesības pieņemt dzemdības mājās apstākļos.

«Vaduguns»

JĒKABPILS RAJONĀ

Pauerliftingā – atkal zelts

Oktobra nogalē Kanādas pilsētā Kalgari risinājās GPC pasaules čempionāts svaru stieņa spiešanā guļus un pauerliftingā, kurā piedalījās 10 valstu apmēram 150 sportisti (sievietes vecuma grupās no 16 līdz 65 gadiem, vīrieši no 16 līdz 70 gadiem), viņu vidū arī sporta zvaigznes, kam pieder pasaules rekordus. Tā kā ceļš izmaksā dārgi, pie tam vairāku valstu pārstāvjiem bijušas problēmas ar vīzu saņemšanu, šis čempionāts nebija tik plaši pārstāvēts kā pirms gada Beļģijā notikušais. Plašākas bija ASV un Kanādas sportistu rindas. Viena diena bija atvēlēta sacensībām, kad spēkiem mērojās cilvēki ar īpašām vajadzībām.

Latviju čempionātā pārstāvēja Jēkabpils pauerliftinga komandas dalībniece Svetlana Neļfodova, laikraksta «Brīvā Daugava» darbiniece. Viņa savā vecuma un svara kategorijā abos sacensību veidos izcīnīja 1. vietu.

Pilsēta virs pilsētas

Svetlana stāsta: — Sacensības notika turpat, kur bija izmītināti daudzie sportisti, – viesnīcā «Sheraton». Pa logiem paveras apbrīnojams skats uz Kalgari biznesa centru, upi un individuālo apbūvi, kas veidojas no nelielām koka mājām. Turpretim daudzstāvu mājās ir pārsvarā no sīkla. Biroji, banku

ēkas un iestādes ir savienoti ar gaisa pārejām apmēram 3. stāva augstumā – tas ir «wolkway». Pa tām var izstaigāt pilsētas centrālo daļu, pat neizejot uz ielas. Tur ir nelieli veikaliņi, kafējnīcas, atpūtas vietas. Pie tam visas šīs telpas, ieskaitot stikla «tuneļus», tiek apkurinātas, visur izvietoti telpaugi. Vēlākā karstī, tādēļ, kad uzsnīga sniegs, uz ielas varēja sastapt vasarīgi ģērbušos ļaudis. Acīmredzot viņi tikai uz mirkli bija izskrējuši no šīs gaisa pilsētas.

Par veselīgu dzīvesveidu

Sprīžot pēc redzētā, Kalgari iedzīvotāji ir ļoti sportiski. Pusdienlaikā iestāžu darbinieki draudzīgi pamet kantoru telpas un, tērpušies sporta apģērbā, – krekliņos, šortos, sporta apavos – skrīen uz pilsētas parku. Pa plato trotuāru plūst cilvēku straume, it kā skrējēju diena te notiktu visu darba nedēļu.

Atgriezušies birojos, ierēdņi «atgūst» pienācīgu izskatu un ar jauniem spēkiem ķeras pie darba. Kad viņi pusdieno? Īpašos 15 minūšu pārtraukumos, kas paredzēti, strādājot ar datoru. Savukārt brīvdienās gan biznesa centrs, gan lielākā daļa pilsētas «izmirst» – cilvēki dodas atpūsties kalnos, uz nacionālajiem parkiem, pie ūdeņiem.

Bagāta province, turīga pilsēta

Par atspēriena punktu Kalgari kalpoja 1988. gada ziemas olimpiāde. Pilsēta atrodas Albertas provincē. Kanādā šī province ir vissaulainākā un dzīvo ar devīzi «Stipra un brīva». Tas ir arī saprotams, jo Alberta ir valsts naftas un gāzes biznesa centrs. Province nosaukta karalienes Viktorijas (Anglijas karaliene no 1837. līdz 1901. gadam) ceturtais meitas Luīzes Karolīnas Albertas vārdā.

Kalgari ir ap miljonus iedzīvotāju. Te var sastapt ķīniešus, indiešus un indiņus. Viņiem atdotās zemes atrodas apvisam netālu.

Sabiedriskais transports ir nelieli trīs vagonu tramvaji, kas līdzīgi elektrovilcieniem. Toties starppilsētu satiksme notiek pārsvarā ar lidmašīnām. Tomēr visbiežāk cilvēki izmanto personīgos transportlīdzekļus – japāņu ražojuma vieglos automobiļus, amerikāņu džipus, minivenus. Autovadītāju kultūra pelnījusi īpašu uzslavu, jo visi braucēji uz ceļa ir džentlmeņi, bet galvenais kungs un karalis – gājējs. Īpaši jāpiemin krustojumos bieži sastopamā ceļazīme «Priekšroka šķērsošanā tam, kas piebraucis pirmais». Aplūkojot vietējos, reti ieraudzīsi grezni

● Svetlana Neļfodova ar čempionāta dalībnieci, jauniņo kanādieti, kura visus savaldzināja ar savu optimismu.

tērpušos dāmu vai švītīgu kungu. Pilsētnieki tērpjas tā, lai būtu ērti. Cigarešu dūmus saodu vien kādā nelielā restorānīnā, kur daudzie apmeklētāji azartiski sekoja līdzī pa TV translētajai hokeja spēlei. Savukārt piedzērušos visas nedēļas laikā Kalgari nesastapu. Cilvēki nekur nesteidzas, smaida un ir pieklājīgi – «sorry» skan kur vajag un kur nevajag.

«Brīvā Daugava»

10. LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Ziema nāk ar īpašām rūpēm par auto

Sākoties ziemas sezonai, automobiļu vadītājiem saviem transportlīdzekļiem jāuzliek ziemas riepas. Aukstais laiks liek domāt arī par citiem palīglikumiem, kas var atvieglot braukšanu un auto uzturēšanu.

Radžotas vai ne, bet ziemas riepas

Kā paredz Ceļu satiksmes noteikumu 244. punkts, laika posmā no 1. decembra līdz 1. martam visiem automobiļiem un autobusiem, kuru pilna masa nepārsniedz 3,5 tonnas, kā arī to piekabēm jābūt aprīkotām ar riepām, kas paredzētas braukšanai ziemas apstākļos.

Autovadītāju ziņā ir izvēlēties ziemas riepas – ar vai bez radzēm. Tomēr jāņem vērā, ka ar radžotām riepām atļauts braukt tikai līdz 1. maijam, bet tās ir aizliegtas lietot līdz 1. oktobrim.

Speciālisti atgādina, ka vasaras riepas, iestājoties vēsam laikam, kad gaisa temperatūra ir zemāka par plus pieciem grādiem, zaudē kvalitāti un bremzēšanas īpašības. Vasaras riepu gumija aukstumā kļūst cieta. Ziemas riepas savukārt izstrādātas no materiāla, kas aukstumā savas īpašības nezaudē, tādēļ tās ir piemērotas braukšanai pa slidēniem ceļiem aukstumā un sniegā.

Kārtīgas ziemas apstākļos radžotās riepas ir vispiemērotākās. Viss atkarīgs no ceļa apstākļiem. Piemēram, Rietumeiropā, kur tās ir aizliegtas, no radžotajām riepām maigajās ziemās tiešām ir vairāk slīktuma nekā labuma. Turpretim Skandināvijas skarabajā klimatā tās ir visai iecienītas. Latvija klimata ziņā atrodas pa vidu, tāpēc izvēle ir braucēju pašu

ziņā. Galvenais, lai riepas būtu kvalitatīvas.

Galveno atšķirību starp labu un sliktu riepu parāda bremzēšanas ceļa garums. Braucot pa pilsētu ar ātrumu 50 kilometri stundā, atšķirība būs ap 20 cm. Savukārt, braucot ar ātrumu 90 kilometri stundā, atšķirība būs mērāma metros. Un tas jau ir būtiski.

Jaunākie ziemas riepu modeļi ir ar vienvirziena asimetrisku protektoru, kurš sastāv no daudziem sikiem iegriezumiem jeb lameļēm. Vadošie ražotāji pēdējā laikā arvien vairāk pievēršas tieši bezradžu lameļotajām riepām. Tāpēc labākie to modeļi vairs īpaši neatpaliek no normālam *naglenēm*.

Redzamībai — mazgājamiem līdzekļiem un skrāpim

Redzamību ziemā apgrūstina aizķēptie vējstikli. Vienīgais variants – lietot nenasalstošu logu mazgājamo šķidrums. Pirms sistēmas uzpildes jāpārbauda par tās hermētiskumu, jāizskalo tvertnes.

Lietojot mazgājamos šķidrumus zemā temperatūrā, jāņem vērā ne vien ražotāja norādītā sasaušanas temperatūra, bet arī apstākļi, kas smalki izsmidzinātā šķidrumsa saulāšanu. Nav ieteicams mazgāt vējstiklu, kamēr salons un stikls nav sasilis.

Ikvienā automašīnā ziemas laikā jābūt skrāpim, ar ko notīrīt aizsalušus stiklus. Tas var būt gan vienkāršs plastmasas rīks, gan ērtāks variants ar mikstu rokturi, lai rokas nesarst, kā arī nomaināmu asmenīti.

Lai ātrāk atbrīvotos no ledus uz auto vējstikla, var izvēlēties arī uz logiem smidzināmu speciālu

atkausētāju. Aptuveni trīs minūtes pēc izsmidzināšanas logs būs tīrs un neaizsalīs visas dienas garumā.

Kā ar akumulatoru un eļļu?

Pirms ziemas obligāti jāpārbauda akumulators. Akumulatora mūžs parasti ir četri līdz pieci gadi. Lai pārliecinātos par tā tehnisko stāvokli, jākonstatē tā slodzes noturība un elektrolīta blīvums. Ja rādījums nav 1,28, elektrolīts noteikti jāpārmaiņa, to nedrīkst tikai papildināt. Lietderīgi veikt arī akumulatora slodzes testu.

Pirms ziemas gan pārnesumu kārbā, gan diferenciāli esošo eļļu ieteicams nomainīt pret sintētisko transmisijas eļļu. Līdzīgi būtu jārikojas arī ar dzinēja eļļu. Normālais nobraukums gadā ir 20 līdz 30 tūkstoši kilometru, tāpēc jāieplāno tā, lai viena eļļas maiņa iznāktu pirms ziemas.

Citi būtiski sīkumi

Lai no rīta nav bezcerīgi jāstāgā ap automašīnu, kuras durvis ir aizsalušas, vajadzētu iegādāties silikona rullīti vai aerosolu, kas novērš gumijas sasaušanu. Rullītis ir ērtāks, taču aerosols noklās gumijas blīvējumu biežākā slānī. Aukstā laikā var noderēt arī atslēgu atkausētājs, kas atsaldeš un ieeļļos slēdzenes.

Ja automašīnu aukstumā nevar iedarbināt, jāizmanto starta gāze flakonā «Aukstais starts». Šis līdzeklis noderēs gan benzīna, gan dizeldzinājiem.

Ziemas sezonā pieprasīta ir daudzfunkcionālā dizeldzīvokļa piedeva. Aukstā laikā degvielas bākā jāielej simt mililitri piedevas. Ja temperatūra nokritis zem minus 15 grādiem, devu var dubultot.

Izmantoti interneta materiāli

POLICIJAS ZIŅAS

Laika posmā no 12. līdz 25. novembrim Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 84 dažādi notikumi, «Novadnieku» informē policijas pārvaldes priekšnieka palīdze Liēna Lāce. Divu nedēļu laikā rajonā notikuši 15 ceļu satiksmes negadījumi, tajā skaitā divi bijuši ar cietušajiem, bet vienā avārijā bijis arī bojāgājušais. Vēl rajonā notikuši seši ugunsgrēki, reģistrētas arī 12 zādzības, pieci mantas tīšas iznīcināšanas vai bojāšanas gadījumi. Vēl divos gadījumos konstatēta tīšu vieglu miesas bojājumu nodarīšana.

Gāja bojā ceļu satiksmes negadījumā

Avārija ar traģiskām sekām reģistrēta 12. novembrī ceļā Viļāni – Preiļi – Špogi 30. kilometrā. Neizvēloties pietiekami drošu braukšanas ātrumu, no ceļa nobrauca automašīna VW Santana, kurā atradās divi 1981. gadā dzimuši vīriņi. Negadījuma rezultātā viens no vīriņiem gāja bojā, bet otrs guva dažādas traumas un medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāts Preiļu slimnīcā. Policija par notikušo uzsākusi kriminālprocesu.

Vārkavā nozagti titāri, gaiļi un vistas

12. novembrī Vārkavas pagastā kāda 1959. gadā dzimusi sieviete konstatēja, ka viņai piederošajā kūti iegriezušies zagļi un nozaguši divus titarus, divus gaiļus un piecas vistas. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Uzmanību! Livānos apzogs automašīnas

Vairākas dienas pēc kārtas Livānos reģistrēti gadījumi, kad apzagtas automašīnas. Tā 12. novembrī kādam 1955. gadā dzimušam vīrietim piederošajai automašīnai VW Passat Variant, izsītot sānu logu, nozagta magnetola.

13. novembrī izsīsts kreisās puses priekšējais logs 1984. gadā dzimušajam livānietim piederošajai automašīnai BMW 316. No salona nozagta automagnetola «Kenwood». Par abiem gadījumiem policija uzsākusi kriminālprocesu.

22. novembrī, izsītot kreiso aizmugures durvju stiklu, iekļūts 1984. gadā dzimušam vīrietim piederošajai automašīnai Audi 100 un nozagta magnetola «Pioneer». Uzsākts kriminālprocess.

Neuzmanības vai pārkurināšanas dēļ izceļas ugunsgrēki

14. novembrī izcēlies ugunsgrēks Vārkavas pagastā kādai 1965. gadā dzimusiai sievietei piederošajā dzīvojamajā mājā. Izdeguši griesti trīs kvadrātmetru platībā. Ugunsdzēsēji konstatējuši, ka nelaiemes iemesls ir krāsns pārkurināšana.

16. novembrī ugunsdzēsēji saņēma izsaukumu no Riebiņu novada. Nodega 1941. gadā dzimusiai sievietei piederošā saimniecības ēka 40 kvadrātmetru platībā. Aizdegšanās iemesls – neuzmanīga rīcība ar uguni.

21. novembrī saņemti divi izsaukumi uz ugunsnelaiemes vietām. Preiļu pagastā nodega 1934. gadā dzimušam vīrietim piederošā pirts 24 kvadrātmetru platībā. Iespējamais ugunsgrēka izcelšanās iemesls – krāsns pārkurināšana.

Aglonas pagastā 1986. gadā dzimusiai sievietei piederošajai pirtij izdega griesti un siena 25 kvadrātmetru platībā. Iemesls – krāsns pārkurināšana.

22. novembrī Vārkavas novada Rožkalnu pagastā nodega 1963. gadā dzimusiai sievietei piederošā māja. Iespējamais aizdegšanās iemesls – bojājumi elektroinstalācijā.

Jaunietis pieķerts pie stūres dzērumā

16. novembrī Preiļos policija apturēja automašīnu Audi, kurai pie stūres bija 1990. gadā dzimis jaunietis. Konstatēts, ka jaunais braucējs bijis alko-

hola reibumā un bez noteiktā kārtībā iegūtām transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Nolaupīts mobilais telefons

Policija uzsākusi kriminālprocesu par gadījumu, kas reģistrēts 17. novembrī Livānos. Kāds nepazīstams jaunietis, pielietojot vardarbību, 1940. gadā dzimušam vīrietim nolaupīja mobilu telefonu.

Pazudis gāzes balons un gumijas puzābaki

17. novembrī policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēts iesniegums par zādzību Vārkavas pagastā. No 1958. gadā dzimušam vīrietim piederošas neapdzīvotas mājas, kas bijusi atstāta neaizslēgta, nozagts 50 litru tilpuma gāzes balons un melni gumijas puzābaki.

Avārija kravas auto

17. novembrī Riebiņu novada Rušonas pagasta teritorijā uz ceļa Rēzekne – Daugavpils avārija kravas automašīna Volvo FH12 ar piekabi. 1979. gadā dzimušais automašīnas vadītājs uz slidena ceļa nebija izvēlējies drošu braukšanas ātrumu, kā rezultātā transportlīdzeklis iebrauca grāvī un apgāzās. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā tika bojāta automašīna, tās piekabe un piekabē esošā krava – mēbeles. Autovadītājam paveicās, jo negadījumā viņš necieta.

Vairākas zādzības Livānos

19. novembrī Livānos kāds 1949. gadā dzimis vīrietis konstatēja, ka no viņam piederošās pagrabtelpas nozagti 10 koka krēslīti.

21. novembrī citam Livānu iedzīvotājam, 1950. gadā dzimušam vīrietim, zagļi uzlauzusi šķūnīti un paņēmuši krūmgriezi. Uzsākts kriminālprocess.

Izsīsti stikli

20. novembrī Livānos 1954. gadā dzimušam vīrietim piederošajam dzīvoklim izsīstas sešas loga rūtis. Tajā pašā dienā Preiļos konstatēts, ka durvju stikli izsīsti sociālā dienesta telpās.

Aptīrta dārza mājiņa

22. novembrī Livānos no 1950. gadā dzimusiai sievietei piederošās dārza mājiņas nozagts trimmeris, elektriskā urbjmašīna, slīpmašīna un ūdens sūkņi. Uzsākts kriminālprocess.

Sabojāja auto

22. novembrī konstatēts, ka Livānos sabojāta 1960. gadā dzimušam vīrietim piederošā automašīna Mitsubishi Carisma. Automašīnai izsīstas labās puses priekšējo durvju stikli.

Iebrauca betona blokā

24. novembrī Preiļos kāda 1964. gadā dzimusi sieviete, vadot automašīnu Toyota Camry pa Daugavpils ielu virzienā uz centru, krustojumā ar Cēsu un A.Paulāna ielu iebrauca betona blokā, kas atradās uz ceļa braucamās daļas. Satiksmes negadījuma rezultātā bojāta automašīna.

Aglonā tīši sabojāta automašīna

25. novembrī Aglonā kādai 1932. gadā dzimusiai sievietei piederošajai automašīnai ZAZ 968M izsīsti priekšējie luksturi, labās puses priekšējais stikls, divi spoguļi, saliekta valsts numura zīmes un sabojāta automašīnas salona panelis. Par svešas mantas tīšu bojāšanu uzsākts kriminālprocess. Iespējamās vainīgās personas policija noskaidrojusi.

Zagļi Turku pagastā

25. novembrī Livānu novada Turku pagastā, iekļūstot 1956. gadā dzimušam vīrietim piederošajā saimniecības ēkā, nozagts motorzāģis «Husqvarna», 50 un 30 litru tilpuma kannas ar dizeldzīvokli. Policija uzsākusi kriminālprocesu.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

VUGD INFORMĀCIJA

Daudzu ugunsgrēku iemesls — smēķēšana

Šā gada desmit mēnešos 40 cilvēki gājuši bojā ugunsgrēkos, kuru iemesls bija neuzmanīga smēķēšana — tā liecina Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) statistika. Par to «Novadnieku» informē VUGD priekšnieka palīdze Inga Vetere.

Latvijā šā gada 10 mēnešos ir reģistrēti 9015 ugunsgrēki, kuros gāja bojā 160 cilvēki. No šiem ugunsgrēkiem 444 gadījumos iemesls bijis neuzmanīga smēķēšana. Šajos ugunsgrēkos dzīvību zaudēja 40 cilvēki — tāpat ceturtdaļa no visiem bojā gājušajiem.

No reģistrētajiem 444 ugunsgrēkiem 201 noticis lielākajās pilsētās, un tajos gājuši bojā 15 cilvēki. Savukārt 243 ugunsgrēki ar 25 bojā gājušajiem reģistrēti lauku rajonos. Kā liecina statistika, visneuzmanīgākie smēķētāji ir

Rīgā, kas izraisījuši 94 ugunsgrēkus, Jelgavā — 54, Tukuma rajonā — 35, Cēsu rajonā — 33 un Jelgavas rajonā — 30.

Ugunsgrēkos, kuru iemesls ir neuzmanīga smēķēšana, iet bojā daudz cilvēku tādēļ, ka bieži vien cilvēks ir smēķējis gultā, aizmidzis, taču nenodzēstā cigarete turpina degt, aizdedzinot segu, spilvenu, matraci. Dūmos, ko cilvēks ieelpo, ir daudz dažādu kaitīgu vielu, kas pat nelielā koncentrācijā var būt bīstamas un pat nāvējošas. Oža ir pirmā sajūta, ko cilvēks zaudē iemiēgot un pēdējā, kas atjaunojas pamostoties. Tādēļ aizmidzis cilvēks parasti sadūmojumu nesajūt un tā arī miegā iet bojā.

Smēķētāju izraisītajos ugunsgrēkos iet bojā vai gūst traumas ne tikai paši smēķētāji, bet arī citi cilvēki, kā arī tiek nodarīti ievērojami materiālie zaudējumi. Kā vienu no pēdējiem traģiskākajiem

gadījumiem jāmin ugunsgrēku 7. novembrī Aizkraukles rajona Daudzses pagastā, kur pilnībā nodega daudzdzīvokļu koka ēka, ugunsgrēkā bojā gāja gan pati smēķētāja, gan divas kaimiņienes un apdegumus guva vīrietis.

Traģisku nakti pārdzīvoja Jelgavas Vecpilsētas divstāvu nama iemītnieki, kad tur šā gada 2. martā izcēlās ugunsgrēks. Ugunsgrēkā gāja bojā 1944. gadā dzimusi sieviete un 1953. gadā dzimis vīrietis. Ugunsgrēka vaininieks tonakt, būdams alkohola reibumā, bija smēķējis kāpņu telpā un turpat arī aizmidzis. Kad no cigaretes aizdegās māja, vainīgais pamodās un aizmuka, nebrīdinot cilvēkus par draudošo nelaimi. Oktobrī Jelgavas tiesa piesprieda divus ar pusi gadus ilgu cietumsodu šim vīrietim, kura neuzmanīgās un bezatbildīgās rīcības rezultātā gāja bojā divi cilvēki.

Vai jauna valdība spēs mainīt situāciju valstī?

Tamāra, pensionāre no Preiļiem:
— Nezinu gan, jaugtājums smags. Runā, ka jauna slota pa jaunam slauka, bet, vai tas būs attiecināms uz valdību, grūti spriest. Cilvēkiem gribas labāk dzīvot, tomēr ir jautājums, kā to jauno slotu kopā savākt. Žagariņi, tā teikt, tie paši palikuši. Balso par šiem vai par citiem, vien-alga vecie pie varas paliek. Man liekas, ka pats galvenais, kas jāatrisina, lai visiem būtu darbs un iespēja nopelnīt.

Dace Verbicka, pirmsskolas izglītības iestādes «Pasaciņa» vadītāja Preiļos:

— Es uzskatu, ka nekas īpašs nemainīsies. Kāpēc? Tāpēc, ka Saime netiks atlaista, pie varas būs tās pašas partijas, kas līdz šim. Jaunajai valdībai vispirms vajadzētu izdarīt to, ko pirms pēdējām Saeimas vēlēšanām partijas bija sasolījušas – pienācīgi maksāt mediķiem, skolotājiem, policijas darbiniekiem. Ja solīts, jāpilda. Un jāskatās, ko darīt, lai inflāciju samazinātu.

Sintija, bērnudārza audzinātāja no Līvāniem:

— Par politiku īpaši neinteresējos, tāpēc izsmeļoši komentēt nevaru. Man ir ģimene, divi bērni, arī darbs ir, nopelnu, tāpēc pašlaik par dzīvi sūdzēties nevaru. Protams, ir daudz neapmierināto, bet gados jaunākie un aktīvākie cilvēki, kuri strādā, iztieks tīri labi.

Anatolijs Sidorovs, zemnieks no Preiļu pagasta:

— Būs jauna valdība, būs cerība, ka kaut kas arī mainīsies, lai gan viegli nebūs. Laukos viss ir vienkārši. Kopjama liela saimniecība, darba daudz. Inflācija aug, bet par produkciju neko daudz nesāņemam. Ja paskaties, cik piens maksā veikalā, nekādi nevar saprast, kāpēc zemniekiem tik maz maksā. Lūk, par to valdībai jādomā. Brīžiem runā, ka jābrauc uz Rīgu piketēt, bet es domāju, ka tam nav jēgas. Cilvēkos valdība tik un tā neieklās, kā nolems, tā būs.

Ēvalds Vaivods, Vārkavas novada Upmalas pagasta iedzīvotājs:

— Droši vien, ka jauna valdība atnesīs izmaiņas. Katra jauna lieta taču nāk ar pārmaiņām. Jaunajiem ministriem vajadzētu risināt problēmas, kuru dēļ demisionā tagadējā valdība — ar savu praktisko darbību jārada sabiedrībā uzticība. Kā to izdarīt? Ja es būtu viņu vietā, tad arī domātu, tagad lai paši palauza galvas. Partijas pulcējas uz kongresiem, bet, kad paklausies, nemaz nelielas, ka būtu nopietnus secinājumus izdarījuši. Pārāk lielam optimismam nav cerību, situācija ekonomikā ir smaga, taču negribas piedzīvot solīto sāpīgo piezemēšanos.

L.Kirillova
Foto: A.Dzerkalis

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBA

Īpašie piedāvājumi Tapro veikalos!

Piedāvājums spēkā līdz 31.12.2007.

www.tapro.lv

10.60
8.75
LVL

25 kg

Ceresit

CERESIT CN69

Pašizlīdzinošā java (1-10mm) 25kg

Rīgā, Maskavas ielā 438, Ganību dambī 25d, Mellužu ielā 1, Berģos, Rožu prospektā 46; Siguldā, Pulkveža Brieža ielā 111a; Raganā, "Kraši" Krimuldas pagasts; Ogrē, Skolas ielā 4; Bauskā, Stacijas ielā 3; Valmierā, E. Lācera ielā 4; Gulbenē, Baložu ielā 4; Kuldīgā, Jelgavas ielā 73; Talsos, Rīgas ielā 25; Jelgavā, Rūpniecības ielā 11 un Aviācijas ielā 8; Saldū, Kuldīgas ielā 69; Ventspilī, Ģertrūdes ielā 17; Preiļos, Brīvības ielā 75a; Daugavpilī, Stacijas ielā 129d

Paziņojums par Riebiņu novada Silajāņu pagasta plānojuma galīgo redakciju

Riebiņu novada dome paziņo, ka ir pilnveidota Silajāņu pagasta teritorijas plānojuma galīgā redakcija atbilstoši Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas atzinumam. 2007. gada 11. decembrī plkst. 14.00 (Saules ielā 8, Riebiņos, Riebiņu novada domē) notiks Riebiņu novada domes sēde, kurā tiks izskatīta Silajāņu pagasta teritorijas plānojuma galīgā redakcija.

Ar izstrādāto Silajāņu pagasta teritorijas plānojumu var iepazīties Riebiņu novada domē Attīstības un plānošanas daļā, Saules ielā 8, Riebiņu novads, Preiļu rajons vai Riebiņu novada mājas lapā www.riebini.lv.

Valsts aģentūra «Sabiedrības veselības aģentūra» Rēzeknes filiāle aicina darbā **sabiedrības veselības analītiķi** (darba vieta Preiļos).

Prasības:

- augstākā izglītība humanitārajās vai sociālajās zinātnēs, medicīnas vai sabiedrības veselības specialitātēs;
- prasme strādāt ar datoru;
- valsts valodas un vēlamās svešvalodas zināšana;
- spēja strādāt patstāvīgi un komandā;
- radoša pieeja darbam;
- spēja analizēt, apkopot informāciju, sagatavot to materiāla un informatīva raksta veidā;
- komunikabilitāte, loģiska domāšana, izteikta atbildības sajūta.

Kandidātiem pieteikties personīgi VA SVA Rēzeknes filiālē Rēzeknē, Zemnieku ielā 16a, tālr. 64622089.

PUBLISKAIS PIEDĀVĀJUMS

Dzīvokļu un dzīvokļa daļu atsavināšana ar izsoles metodi

Valsts nekustamā īpašuma objekti tiek piedāvāti pārdošanai likumā "Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likums" norādītajām personām.

Personām, kuras vēlas privatizēt šos objektus, jāiesniedz pieteikumi par piedalīšanos izsolē sešu nedēļu laikā no šo piedāvājumu publicēšanas dienas oficiālajā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Personas, kurām saskaņā ar šā likuma 4. un 45. pantu ir pirmpirkuma tiesības, tās var izmantot tikai tad, ja tās rakstveidā piesaka savas tiesības šajā sludinājumā norādītajā termiņā."

Dzīvokļu atsavināšana Latgales reģionā.

Objekta atrašanās vieta:	Drošības Nauda Ls	Pirmpirkuma ierosinājumi	Izsoles sākumcena (Ls)	Samaksas noteikumi
Objekta atrašanās vieta: LĪVĀNI Izsole notiks: 2008.gada 17. janvārī plkst. 13:00 izsoles norises vieta: Daugavpils, Rīgas ielā 22, MA telpas.				
Dzīvoklis Nr.1, Upes iela 11,	13,50	Ir reģistrēts kopīpašnieka ierosinājums	135,00	Nosolītā summa latos, divu nedēļu laikā no norēķinu izziņas saņemšanas
Izsoles veids: Mutiska izsole ar augšupejošu soli. Drošības nauda iemaksājama MA rēķinā valsts kases kontā Nr. LV06TREL8120464000000 ar atzīmi "Dzīvokļa Nr.1, Upes ielā 11, Līvānos, Preiļu rajonā, izsoles drošības nauda"				

Objekta atrašanās vieta:	Drošības Nauda Ls	Pirmpirkuma ierosinājumi	Izsoles sākumcena (Ls)	Samaksas noteikumi
Objekta atrašanās vieta: LĪVĀNI Izsole notiks: 2008.gada 17. janvārī plkst. 14:00 izsoles norises vieta: Daugavpils, Rīgas ielā 22, MA telpas.				
Dzīvoklis Nr.3, Upes iela 11,	9,50	Ir reģistrēts kopīpašnieka ierosinājums	95,00	Nosolītā summa latos, divu nedēļu laikā no norēķinu izziņas saņemšanas
Izsoles veids: Mutiska izsole ar augšupejošu soli. Drošības nauda iemaksājama MA rēķinā valsts kases kontā Nr. LV06TREL8120464000000 ar atzīmi "Dzīvokļa Nr.3, Upes ielā 11, Līvānos, Preiļu rajonā, izsoles drošības nauda"				

Iepazīties ar izsoles noteikumiem, iesniegt pieteikumus, kā arī saņemt nepieciešamo informāciju var V/a "Mājokļu aģentūra" Izsoles komisijā Daugavpilī, Rīgas ielā 22.

Pieņemšanas laiki
Otrdiena no 9.00 – 14.00
Trešdiena no 9.00 – 12.00
Ceturtdiena no 14.00 – 17.00
Piektdiena no 9.00 – 12.00
Pēdējā pieteikumu iesniegšanas dienā, to pieņemšana notiek no plkst. 8.30 līdz plkst. 17.00.
Ziņas par objektu, tai skaitā par tā apskati var iegūt arī zvanot pa tālruni 5423331

Izsaku pateicību Aglonas pašvaldības darbiniecei ANITAI BARTUŠAI par laipnību, iejūtību, sniedzot palīdzību A.Trubačam dažādu jautājumu risināšanai. Lai pietiek veselības, enerģijas arī turpmāk!
Anita Rēzeknē

SIA «Latvijas propāna gāze»
AICINA DARBĀ
gāzes balonu tirdzniecības aģentus

Līvānos, Aglonā, Upmalā
Preiļu rajonā.
Tālr. 28234329.

STEIDZAMI VAJADŽĪGI DARBAM ANGLIJĀ UN ZIEMEĻRIJĀ

- laukstrādnieki,
- fabrikas strādnieki,
- virtuves strādnieki.

Alga: Ls 1100-1300 mēnesī. Ir citas vakance SIA «Regus». Licence nr. 63.

Tālr. Rīgā 7226607,
mob. 22054002.

SIA «Kanti» PĀRDOD amonija nitrātu 50 kg iepakojumā, iespējama piegāde.

Adrese: Celniecības ielā 12A, Līvānos.
Tālr. 29494906.

RUDZĀTU VIDUSSKOLA izsludina konkursu MALKAS IEPIRKUMAM 2008. gadam. Apjoms 500 m³. Tālrunis 26427301.

PĒRK mežu ar zemi īpašumā.

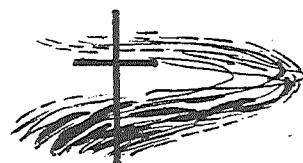
Tālr. 28688019.

RATIONALIS

- ⇒ SCHÜCO PVC LOGI UN DURVI
- ⇒ ALUMĪNIJA LOGI UN DURVI
- ⇒ ražoti ar modernākajām Vācijas tehnoloģijām
- ⇒ TĒRAUDA JUMTUS UN SIENAS, teknes,
- ⇒ profilus, palodzes un karnīzes, sniega barjeras
- ⇒ UZMĒRĪŠANA, PIEGĀDE, MONTĀŽA

Atlaide līdz 30%

Atbrīvošanas aleja 167, Rēzekne, tālr. 46 32382, 28656520

Vējš pieklauvē ar tumsas spārnu.
Dziest gaisma, klusums mūžu sedz.

Izsakām līdzjūtību Pēterim Seleckim, MĀTI smilšu kalniņā pavadot.

SIA «Agrofirma «Turība» kolektīvs